

XXXVII. OTDK

**Pedagógiai, Pszichológiai, Andragógiai és Könyvtártudományi
Szekció**

**Az Ovi-Sport Program vizsgálata néhány debreceni
óvodában**

Konzulens:

Dr. Rábai Dávid

Adjunktus

Szerző:

Szabó Éva

Óvodapedagógus BA szak

Debreceni Egyetem

2024

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	1
1. Elméleti háttér	3
1.1. A mozgás helye az óvodában	3
1.2. A mozgásfejlődést befolyásoló tényezők	6
1.3. Az Ovi-Sport Program bemutatása.....	9
2. Empirikus kutatás.....	14
2.1. A kutatás célja és kérdései.....	14
2.2. Hipotézisek	14
2.3 Minta bemutatása.....	14
2.4. A vizsgálat módszerének, eszközének és a kutatás körülményeinek bemutatása	16
2.5. Eredmények elemzése és bemutatása	17
Összegzés	29
Irodalomjegyzék.....	32
Melléklet.....	35

Bevezetés

„Nagy lépés kis cipőben”

A fenti idézet az Ovi-Sport Program mottója, mely néhány szóban előrevetíti a Program jelentőségét, lehetőségeit, gyermekiségét, játékosságát, természetességét és örömteli élményforrását.

A témaválasztást indokolja, hogy a Program 2011. évi indulása óta több mint 500 óvodában van jelen, és a Program alapjául szolgáló Ovi-Sport Pálya 2018-ban Magyar Termék Nagydíjat kapott (I1). Ezek a számok mutatják, hogy az óvodai intézmények részéről van igény a Programra, gyermekek ezrei mozoghatnak szabad levegőn, biztonságos környezetben, képzett óvodapedagógusok felügyelete mellett. Az intézmények és a családok közti kapcsolat egy új dimenzióját nyitja meg a Program az egészséges életmódra nevelés szellemében mind a gyermekek részére szervezett mozgás alkalmak, mind a közös családi események által. A Program indulása óta eltelt több mint tíz év alatt számos tapasztalattal, megvalósított módszertani gyakorlattal lettek gazdagabbak a résztvevő intézmények, melyeket az óvodai élet mindennapjaiba építenek be a pedagógia programjaikkal összhangban. A szülők körében népszerűvé váltak az Ovi-Sport Programmal rendelkező intézmények az óvodaválasztás tekintetében, a pozitív tapasztalatok visszhangját a dolgozat kutatásában résztvevő intézmények óvodapedagógusai is megerősítik.

A pályamű társadalmi hasznossága az Ovi-Sport Program vizsgálatával az, hogy a gyermekek szükségletire alapozva releváns információkat kapunk a gyakorlati megvalósulás körülményeiről, melyek feltárása lehetőséget ad a fejlődésre és a konstruktív pedagógiai munka működésére.

A téma aktualitása időszerű a modern mozgásszegény életmód térhódítása idején, kihívások elé állítva ezzel a pedagógusokat, szülőket, egészségügyi szakembereket egyaránt. Az egészséges életre való neveléshez, a mozgás örömeinek felfedezéséhez, az együtt mozgás élményének átéléséhez mutat utat a Program módszertani anyagokkal és változatos eszköztárral. Olyan világszintű problémára kínál megoldást, melyek a mozgásszegény életmóddal állnak szorosan kapcsolatban, mint a gyermekkori elhízás, vagy a mozgásszervi megbetegedések.

Jelen pályamű felépítését tekintve két fő tartalmi egységre épül, az elméleti egységet követően a kutatási rész bontakozik ki, melynek alapján a vizsgálat következtetései kerülnek bemutatásra. A dolgozat első alfejezete fogalmak és jogszabályi háttér tisztázásával a mozgás helyét keresi az óvodai életben. A törvényi keretek iránymutatása az intézményi gyakorlathoz

ad keretet, melynek megvalósításához járul hozzá a Program. A következő alfejezet az óvodáskorúak életkori sajátosságait mutatja be, mely több szempontból is egy egyedülálló és különleges életkori szakasz. A dolgozat a fejlődést befolyásoló tényezők bemutatásával foglalja keretbe az előző két alfejezet ismeretanyagát, így adva átfogó képet az óvodás korosztály mozgásfejlődéséről, az intézményi keretek között megvalósítható szervezett vagy szabadmozgás lehetőségeiről. Az elméleti fejezet utolsó alfejezetében kerül sor az Ovi-Sport Program bemutatására. Minden olyan kérdés megválaszolásra kerül, ami hozzásegít a Program megértéséhez és megismeréséhez, alapot adva a pályamű tudományos kutatásához. Az alfejezetben a Program céljai, eszközkészlete, módszertani segédletei és eddig elért eredményei is helyet kapnak. A dolgozat elméleti fejezetében a témában megjelent szakirodalmi írások, és óvodás korosztály körében megvalósult nemzetközi és hazai kutatások bemutatásával ad releváns alapot az Ovi-Sport Programról szóló tudományos vizsgálatnak.

A dolgozat elméleti egységét követően az Ovi-Sport vizsgálatot bemutató kutatási résszel folytatódik. A kutatás céljának meghatározása és hipotéziseinek felállítása után bemutatásra kerülnek a vizsgálat körülményei, ezeken belül a minta bemutatása, a módszerek és egy empirikus dolgozat legizgalmasabb része: a kutatás eredményei. A dolgozat összegzés fejezetében az elméleti alapok és a kapott kutatási eredmények alapján levonjuk a tanulságokat, a felszínre került ok-okozati összefüggések kiértékelésével.

1. Elméleti háttér

1.1. A mozgás helye az óvodában

Az óvoda az intézményes nevelés első színtere, minden gyermek és szülő számára az első nagy lépés, itt találkoznak a gyerekek először a mozgás szervezett formájával. A gyerekek különböző környezetből érkeznek, eltérő mozgásműveltségi szinttel. Mozgásműveltségnek nevezzük azokat a mozgásismereteket, amelyeket a gyerekek jártasság és készség szinten elsajátítottak (Sáringerné, 2015). A mozgás hasznossága vitathatatlan, melynek hatással vannak az egészséges életmód kialakulására, az önismeret fejlődésére, a szociális kapcsolatok alakulására, az empátia, az értékítélet és a döntésképeség alakulására (Hamar, 2016).

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja szerint az óvodai nevelés fő feladata az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése (ÓNOAP, 2012). Az óvoda nagy hangsúlyt fektet a gyerekek mozgásigényének kielégítésére, ahol a szabadmozgást kiegészítik szervezett keretek közötti néhány perces mindennapos mozgás és szervezett tevékenység alkalmai, biztosítva a minél több szabadmozgás lehetőségét, a megfelelő időjárási körülmények esetén szabad levegőn. A játékoság minden tevékenységben előtérbe kerül, a játék által válik a mozgás élménnyé, örömmel végzett cselekvéssé. A mozgás a mindennapi óvodai élet szerves részévé válik, minden tevékenységben megjelenik játékos formában (Gaál, 2019).

A mozgás tevékenységek szervezéséhez az óvodapedagógus felkészültségén túl szükséges a biztonságos tér kijelölése. Az óvodai intézményekben a mozgás tevékenység szervezése tornateremben, tornaszobában, vagy ezek hiányában a csoportszobákban mozgástevékenységek idejére átrendezéssel, illetve az időjárási viszonyok figyelembevételével a szabadban valósítható meg. A mozgás tevékenységek minél több alkalommal szabad levegőn történő megvalósítása biztonságos keretek között a kitűzött cél az immunrendszer fejlődése, a változó körülményekhez való alkalmazkodás érdekében.

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának az óvodai nevelés feladatai között van kifejtve az egészséges életmódra nevelés támogatása, mely többek között a gyermekek mozgásigényének kielégítésével és a testi fejlődés feltételeinek támogatásával valósul meg (ÓNOAP, 2012). Az óvodapedagógusok módszertani szabadsága teszi lehetővé, hogy a pedagógiai programmal összhangban, gyermekismeretre alapozva, az óvodai intézmény lehetőségeit és a gyermekek érdeklődését figyelembe véve ezt a nevelési feladatot változatosan megvalósítsa.

A gyermekek nem kis felnőttek, testi, lelki és szellemi fejlődésükben is egyediek (Uvacsek, 2009). A gyermekismeretre alapozott, egyéni bánásmódot előtérbe helyező

pedagógiai nézőpontot érvényesítve eredményessé válik a munka, elérhetővé válik a motiváció fenntartása és fokozása.

Az óvodáskor egy intenzív fejlődési szakasz, az eddig megtanult természetes mozgásformák, mint a járás, mászás, ugrás, futás, szökkenés, dobás, gurulás tökéletesedése, illetve azok kombinációinak megjelenése lesz jellemző az óvodás korosztály számára (Gaál, 2019). A mozgásfejlődés három irányát írja le a szakirodalom, javul a teljesítmény, a mozgás végrehajtásának minősége, ugrásszerűen fejlődik a koordinációs képesség (Farmosi, 1990). A gyermeki szervezetnek a folyamatos mozgással megnövekedett oxigén felhasználása van, ami támogatja az agy vérkeringését, ezzel elősegítve az idegrendszer fejlődését (Apor, 1998).

Ezekből a megállapításokból is tükröződik, mennyire kiemelt jelentősége van a megfelelő minőségű és mennyiségű mozgás lehetőségének biztosításának. A gyermekek közösségi mozgására irányuló kutatások azt mutatják, hogy amennyi mozgást a gyermekek önállóan végeznek, az az egészségmegőrzéshez is kevés, nemhogy az elvárt mozgásfejlődés eléréséhez (Vannai, 2019).

Müller a magyar óvodások körében végzett kutatásában vizsgálta a testtömeg és a sportolási szokások közti összefüggéseket, továbbá a rendszeres testmozgás társadalmi és gazdasági kapcsolatát (I3). A kutatásban 252 óvodáskorú gyermek és szülei vettek részt, kérdőíves megkereséssel. Értékes eredményeket mutat a vizsgálat, ugyanis összefüggés mutatkozik az életkor szerinti ideális testsúly és a rendszeres testmozgás között. A testsúly, testmagasság és kor adatok mellett megkérdezték, hogy az óvodán kívül milyen testmozgást végeznek. Testmozgás alatt a legalább 30 percen át tartó folyamatos mozgást érti a tanulmány. A kutatásban résztvevő gyerekek 21%-a nem végez semmilyen rendszeres testmozgást 35 %-a hetente egyszer és mindössze 19%-uk folytat hetente több, mint három alkalommal rendszeresen testmozgást. Akik a szüleikkel együtt mozogtak, azok leggyakrabban a labdarúgást, majd a kerékpározást, illetve a kézilabdázást jelölték meg. A szülőkkel együtt végzett mozgás motiválttá teszi a gyereket, illetve a médiumok és a kortárs csoportok mellett ők a legfontosabb befolyásoló tényezők a szokások alakításában. A társadalmi és gazdasági mutatók testsúllyal való összefüggése több tényezőre is rávilágít úgy, mint a táplálék minősége és mennyisége, az egészséges életmód szerepe a család életében és a sportra szánt rendszeres kiadások mértéke. Jelen pályamű témájának aktualitását is alátámasztják ennek a kutatásnak az összefüggései, és indokolják, hogy átfogó, több irányból ható széleskörű prevencióra van szükség. A korai elhízás megfékezésére és az egészségügyi mutatók javítására aktív életmódot támogató összefüggő intézkedéssorozatot sürget Müller, melyek gyerekek és felnőttek számára is elérhető, széles körben hozzáférhető, népszerű elemei legyenek.

A sport fogalmának definiálására több megközelítés is létezik a szakirodalomban. Legegyszerűbb megfogalmazásban a testi aktivitás egy meghatározott formáját jelenti, jellemzői a gyakorlás és a játékoság. Más megközelítésből kulturális jelenség is, mivel a versenyzéssel és a küzdelemmel hasznos szabadidős elfoglaltságot is jelent, a közös aktív időtöltés a családi, baráti közösségeknek. Lehet játék, mely növeli a játékos mozgáskultúráját, növeli a mozgás élvezeti értékét. A sport művelése mindenképpen szándékos cselekvés, akár szervezet keretein belül, akár önállóan végzik (Bíróné, 1983).

Az óvodás években a sport helye a gyermekek életében elsősorban ismerkedést jelent, ismerkedést az eszközökkel, a szabályokkal, a környezetükkel és egymással. A gyerekek gondolkodására jellemző az egocentrikus szemlélet, mely szerint ők vannak a középpontban, a saját szemszögükből látják a világot. Ez a gondolkodás a játékszabályok alkalmazásánál figyelhető meg leggyakrabban, ugyanis saját nézőpontjukból ítélnék meg egy-egy esetet igazságosnak vagy igazságtalannak (Gyömbér, Kovács, Ruzits, 2016). Az együtt mozgás örömeinek átélésével, a társakhoz való alkalmazkodással, vagy a társak biztatása által már nem csak az egyén érdekei, hanem a csapat érdekei is fontossá válnak. Ezen tapasztalások által fejlődik a gyermekek személyisége, és válnak egy közösség tagjává, alkalmazkodva másokhoz.

Ennél a különösen érzékeny óvodás korosztálynál a szakirodalom nem ajánlja az egyoldalú terhelést, de megjegyzi, hogy a gyermekek edzéseken való terhelhetősége sokkal magasabb, mint a felnőtteké. Edzésnek nevezzük a rendszeres, célzott fizikai terheléseket, melyek hatására a szervezet megerősödik, fejlődik (Vannai, 2019).

A dolgozat vizsgálja, a mozgás hogyan illeszkedik be az óvoda mindennapjaiba, hogyan tud változatosan lehetőségeket kínálni az óvodás gyerekek mozgásfejlődésének elősegítéséhez az óvodai tevékenységekbe játékos formában történő beépítésével. Az óvodapedagógus tudatosan felépített, a gyerekek fejlettségi szintjének megfelelő mozgástervezet kialakításával tudja támogatni a sokoldalú mozgásfejlesztést. A legtöbb sportszakosztály utánpótlás csoportjaival a kisiskolás kortól várja a gyermekek jelentkezését, néhány már az iskolába készülő 6 éves gyerekeknek is lehetőséget ad. Ebből is látszik, hogy az óvodás korosztálykor a felfedezés, az ismerkedés időszaka, melynek a család és az óvoda a legfontosabb közege. Az óvodában a minél több tapasztalat általi élmény szerzése, a pozitív érzések átélése segíti gyermekeket, hogy később motivációjukat megtartva aktív életet éljenek.

Jelen alfejezetben mozgás tárgykörrel kapcsolatos alapfogalmak definiálása, a mozgás lehetséges helyeinek, a tevékenységekben játékosan megjelenő formáinak felismerése került leírásra. A következő alfejezet a mozgásfejlődést befolyásoló tényezőket tanulmányozza, hogyan tudja elősegíteni a mozgásfejlődést a támogató környezet kialakítása.

1.2. A mozgásfejlődést befolyásoló tényezők

Az óvodás gyermek a mozgása által fedezi fel a környezetét, általa szerez tapasztalatokat a világról, melyekkel fejlődik a személyisége. Így válik a mozgás teljes személyiséget formáló tevékenységgé. Az óvoda környezetét olyan ingergazdaggá kell alakítani, ami a gyermekek fejlődését szolgálja.

Carl Rogers pszichológus szerint a személyiség képes ott fejlődni, ahol bizalmas, szeretetteljes légkör van (Budainé, 2016). Az óvodapedagógus tudatos, gyermekközpontú szemlélete szükséges a megfelelő légkör megteremtéséhez és a gyerekek szükségleteihez igazodva, a változásokra reagálva megtartani az egyensúlyt.

A gyermekek mozgásszegény élmódja és annak későbbi lehetséges egészségügyi kockázatai nemcsak Magyarországon, hanem Európában is kihívások elé állítják a kutatókat.

Jelen dolgozat számára értékes eredményeket és összefüggéseket mutat egy Európai Unió által finanszírozott kutatás, mely az egészséges életmód népszerűsítésére kifejlesztett ToyBox program hatékonyságát vizsgálta. A ToyBox programcsomag komplex ajánlást, szakmai útmutatást adott a résztvevő óvodapedagógusoknak és szülőknek is. A kutatás 6 ország, Belgium, Németország, Görögország, Lengyelország, Bulgária és Spanyolország részvételével, 309 óvodában, 7056 gyerek bevonásával történt, 2012 októbere és 2013 áprilisa között, 24 hét vizsgálatával (I2). A résztvevők lépésszámlálót viseltek, a cél a lépésszámnövekedés elősegítése volt, melyet a gyerekek környezetének tudatos átszervezésével, tágasabb terek kialakításával, aktív játékok alkalmazásával, az egészséges életmód népszerűsítésével, a szülők és pedagógusok bevonásával igyekeztek elérni. Azokon a helyeken következett be lépésszámnövekedés, a résztvevő országok különböző kulturális értékeitől függetlenül, ahol a program fejlesztésében a szereplők is részt vettek, továbbá az óvodapedagógusok azonosulni tudtak a céllal, és tudatosan követték a ToyBox programot. Ki kell emelni továbbá, hogy a ToyBox Program több szinten támogatta egyidőben a pozitív változások elindulását, a környezet, a táplálkozás és vízfogyasztás, az aktív életmód, illetve az óvodapedagógusok és a szülők bevonásával. Ezek együttese adott hozzá az eredményességhez. Eredményesség alatt értendő, hogy a lépésszám nem csökkent a kiindulási adatokhoz képest és nem volt alacsonyabb a kontrollcsoport számához viszonyítva. A család tudatos elköteleződése a program mellett jól mérhető azoknál, akiknél a hétfégi lépésszám is folyamatosan emelkedni kezdett, és tartósan magasabb értéket mutatott a kontrollcsoporttal szemben. Az óvodák tekintetében hasznos tapasztalat, hogy a mozgás elősegítése érdekében ajánlott szervezett kirándulások gyakran nem teljesültek. Nehezen vagy egyáltalán nem tudták az óvodapedagógusok megvalósítani. Ennek

a kutatásnak a kapcsolódási pontja jelen dolgozathoz az, hogy a cél érdekében az együttes fellépésnek van a legnagyobb eredménye a helyi viszonyoknak és szükségleteknek megfelelően. Ahol az óvodapedagógusok azonosulni tudtak a programmal, ott jelentkeztek a pozitív változások. Ez az eredmény értékes információ egy óvodai intézménynek bármely elérendő cél esetében, hogy hogyan tudja motiválni és érdekeltté tenni óvodapedagógusait a kitűzött cél elérésében. Hogyan képes folyamatosan megújulni, képezni önmagát az eredmény elérése érdekében, hogyan tud támogatást és segítséget kérni a magasabb szintű megvalósításért.

Az óvodáskorú gyermek napjának jelentős részét intézményben tölti, ezért az óvoda helyiségeinek alkalmasnak kell lenni egy játékközpontú, gyermekcentrikus környezet kialakításához (I4). A játék személyiségfejlesztő és nevelő hatása megfelelő környezetben figyelhető meg. A dolgozat vizsgálja az óvodapedagógus szakmai elhivatottságát, mely meghatározó elem a motiváló környezet megteremtésében. A játéktámogató tevékenység által egy folyamatosan megújuló, izgalmas tér hozható létre, újabb és újabb alapot adva az alakuló játékkoncepciókhoz. A folyamatos változások által a gyermekek több érzékszervüket is használják, az egymáshoz való alkalmazkodással a nevelő hatása is megvalósulhat a tudatos pedagógiai tervezéssel.

Az óvodapedagógus gyermekekkel való kapcsolatának minősége a bizalmon alapul. A bizalom kiépítése a kulcs az együttműködéshez (Budainé, 2016). Az óvoda keretein belül a szeretett óvodapedagógussal együtt végzett közös mozgások magabiztossággal töltik el a gyermekeket, biztonságban érzik magukat új helyzetekben is, örömmel teszik próbára magukat számukra eddig ismeretlen mozgáshelyzetekben is. Az óvodapedagógus biztat, nevel, támogat, ugyanakkor keretet és tudatosan szervezett formát ad a tevékenységnek. Ismeri a gyermekek képességeit, folyamatosan figyelemmel kíséri a fejlődésüket, elősegíti a kibontakozásukat. Ehhez a komplex feladathoz hiteles szakmai tudás, elhivatottság és folyamatos reflexió szükséges. Az óvodapedagógus szakmai felkészültsége és hitelessége a pedagógiai munkájának meghatározó tényezői (Budainé, 2016). Az egészséges életmód és mozgás iránt elkötelezett óvodapedagógus minden mozzanatában, megjelenésében és tetteiben is tükröződni kell az értékrendnek. A minőségi óvodapedagógusi nevelőmunka alapja az önreflexió és a fejlődéshez szükséges továbbképzésekhez, módszertani pedagógiai anyagokhoz való hozzájutás lehetősége.

Kutatások szerint a szülők befolyása a gyermek sportágválasztására döntő hatással van (Mikulán, 2009). Az anya-gyermek meghatározó bizalmi kapcsolata a fő motiváció, és meghatározó a sportokhoz való hozzáálláshoz. A motiváció nemcsak pozitív lehet, a túlzott

elvárásokkal és magas követelményekkel személyiségromboló is lehet ez a kapcsolat. (Gyömbér és mtsai, 2016). A szakirodalom elismeri a családi nevelés hatásának jelentőségét és felelősségét, erre támaszkodva lehet az óvoda és a család kapcsolatát új alapokra helyezve, egy kölcsönösen támogató formává alakítani. Ennek formái lehetnek közös családi alkalmak, beszélgetések és kirándulások. Az óvodai intézmények által szervezett rendezvények a szülők és gyermekek számára is élményforrássá válhatnak, az óvoda a gyermekeken keresztül hatással lehet a szülői hozzáállásra, formálni képes a szemléletet. Ez mind a gyermek, mind a szülők érdekét szolgálja egy egészségtudatos, aktív életet támogató perspektíva kialakításában.

Egy Magyarországon készült felmérés szerint, mely a sportolási szokásokat térképezte fel a felnőttek körében, meglepő eredmény született. A megkérdezett nők 81,2%-a, a férfiak 66,8%-a semmilyen sportot nem végez, és a résztvevők 74%-a gyerekként sem sportolt (Uvacsek, 2009). Feltételezhető ezekből a számokból, hogy akik nem sportoltak, nem is érzik át a sport és mozgás adta örömet és hasznát, így nem lesz fontos, hogy megismertessék gyermekeikkel. Ha a gyermek sporttevékenysége iránt nem érdeklődik a szülő, nem vesz róla tudomást, a motiváció alábbhagyhat (Uvacsek, 2009). Jelen pályamű az óvodás gyermekek mozgásfejlesztését vizsgálja az óvodai mindennapokon keresztül, mégis fontos szót ejteni a felnőttek mozgás szokásairól is. A dolgozat nem tárja fel a fenti kutatás okozati összefüggéseit, csak az eredményét csatolja a gyermeki mozgásfejlődés témájának gondolatmenetéhez. Látszik, ha gyermekkorban nincs jelen az aktív életmód a gyermek életében, akkor nem tud szokássá válni, nem lesz a későbbi felnőtt korában sem szükséglete a mozgás, előidézve ezzel több mozgásszervi megbetegedés kockázatát. A gyermek életében a család, a szülők az elsődleges bizalmi kapocs, ők a védőháló és a példaképek, akiknek a tetteit utánozzák a gyerekek, akikre felnéznek, akik a mintát adják. Felelősségteljesen megmutatják a világot, és támogatják a gyermekeket a személyiségük fejlődésében, lehetőséget adva egy egészséges, tartalmas életre.

Ebben az alfejezetben a mozgásfejlődést befolyásoló tényezők feltárása és lehetséges hatásuk vizsgálata történt a szakirodalmak és kutatások tanulmányozása során. A dolgozat következő részében az Ovi-Sport Programot mutatja be. Az Ovi-Sport Programmal az óvoda egy új eszközt kap, mely által a szülőket is megszólíthatják és a gyermek fejlődése közös sikerré, a mozgás jelentősége közös üggyé válhat. A gyermeki mozgásfejlődés nem áll meg az óvoda falain belül, az otthoni környezetben is előtérbe kell kerülni.

1.3. Az Ovi-Sport Program bemutatása

2011-ben Buzánszky Jenő megalapította az Ovi-Sport Közhasznú Alapítványt, felismerve a helyzetet, miszerint az óvodás korosztály számára a sportegyesületek keretein belül nagyon kevés lehetőség van a mozgásra, az utánpótlás nevelés is az iskolás korosztálytól kezdődően építkezik. Így a Program által a mozgás örömét olyan intézményekbe is el lehet juttatni, amelyeknek nincs vagy kevés lehetőségük van megoldani a mindennapos mozgás lehetőségét a gyerekeknek. Kezdetben a Magyar Labdarúgó Szövetség keretein belül működött, majd egyre több sportág szövetségeivel lett szorosabb szakmai együttműködés. Az Ovi-Sport Program pályázatok útján, a pályázó önrészeivel és a TAO (Társasági Adót felajánló Vállalkozások) támogatásával valósul meg, mely által egy Ovi-Sport Pályát eszközökkel, szakmai továbbképzést az óvodapedagógusoknak és módszertani segédleteket kap az intézmény. Az elmúlt tíz évben több, mint 500 pálya került átadásra, 3900 óvodapedagógus továbbképzése valósult meg és közel 54000 gyermeket ért el a Program (I1).

Egy Program akkor tud működni és fejlődni, ha világos, jól megfogalmazott céljai vannak, melyek szakmailag megalapozottak, a valós igényekhez igazodnak. Az Ovi-Sport Program legfontosabb célja, hogy az óvodáskorú gyermekek mindennapos mozgása szabad levegőn, biztonságos körülmények között valósulhasson meg, az egészséges életre való neveléshez utat mutasson, ehhez megfelelő pályát és szakmai továbbképzést nyújt az óvodapedagógusoknak. A játékos mozgásgyakorlások során a gyerekek megismerkednek a labdás sportok alapjaival, tapasztalatokat szereznek, megteremtve ezzel a lehetőséget a további sportban eltöltött aktív éveikhez.

Az Ovi-Sport Program nagyszerűsége a komplexitásban rejlik, minden feltételt biztosít egy mozogni vágyó gyermek mozgásigényének kielégítéséhez, egyéni fejlettségi szinttől függetlenül a 3-7 éves korosztály számára. A dolgozatban vizsgáljuk a következőkben a célok megvalósulását a gyakorlatban, hogyan befolyásolják a célokat az emberi tényezők, a prioritások hogyan alakulnak az óvodákban.

Az Ovi-Sport Pálya magyar fejlesztésű, 6x12 méter alapterületű, műfűvel borított, acél szerkezetes, árnyékolóval, védőhálóval ellátott, több csapatsport jelzésével felfestett, TűV engedéllyel rendelkező, könnyen összeszerelhető építmény. A teljes kivitelezés összege nagyságrendileg alacsonyabb, mint egy tornaszoba megépítése. A Pályához tartozik 2 darab kapu a labdarúgáshoz, palánkok kosárlabdázáshoz, háló a teniszhez, melynek magassága állítható, és egy hosszanti háló a zsinórlabdázáshoz (I1).

A Program szakmai megalapozottságát támasztja alá a kiadványsorozat, mely az óvodapedagógusok nevelő munkáját támogatja előre felépített, egymásra épülő

mozgásanyaggal, mintafoglalkozások leírásával. Az óvodában a játék a legfontosabb nevelő eszköz, minden tevékenységet átsző, a gyermek játékosan fejlődik, a kézikönyvekben is nagy hangsúlyt kap. A szakmai továbbképzés alkalmával a röplabda, a kosárlabda, a tenisz, a labdarúgás és a tollaslabda sportágak alapozásával ismerkednek meg az óvodapedagógusok. Alapvető információkat szereznek a sportágak alapjairól, eszközeiről, korosztályi ajánlásáról és a sportágalapozásról. A továbbképzés alkalmával a kiadványok szerzői, a sportágak képviselői segítik módszertani előadásokkal az óvodapedagógusokat, akiknek tudását bővítik a sportágspecifikus mozgásformákkal, az eszközök megismertetésével, a Pálya adta lehetőségek bemutatásával. A képzés lezárásaként az óvodapedagógusok oklevelet vehetnek át, elismerve ezzel a továbbképzés színvonalát. A képzést kiegészítve az Ovi-Sport Programhoz készült kézikönyvek szolgálják az óvodapedagógusok munkáját, melyek a Pálya adottságaihoz és eszközkészletéhez igazodnak, az óvodás korosztály fejlettségi szintjére alapozva.

Az OVI-RÖPI kiadvány Szabados István (2018), a Magyar Röplabda Szövetség utánpótlás szakmai igazgatójának és Ludvig Zsolt a Magyar Röplabda Szövetség főtitkárának hiánypótló műve közérthető formában, logikusan felépített mozgásfejlesztő anyaggal. Már az előszóban említésre kerül, hogy nem az áll a központban, hogy a röplabdázás alapjait megtanulják a gyerekek, hanem minél több időt töltsenek mozgással, ismerkedjenek a labdás játékokkal, amiket egyedül, de csapatban is lehet játszani. A labda egy különleges eszköz, magában hordozza a játékosságot, a formája által a tökéletes szabályosságot. Átala a komplexebb feladatokat is könnyebbnek érzi a gyermek, miközben folyamatosan alkalmazkodni kell a mozgáshoz, fejlesztve ezzel a koordinációt, a figyelmet, a gyorsaságot és a türelmet is. Azáltal, hogy a szerző egyben szülő is, rálátása van a másik oldalra is, miszerint mennyire sokat jelent egy intézményválasztásnál, ha az óvodában megfelelő mennyiségű és minőségű lehetőség van a gyermekek mozgásigényének kielégítésére. A Magyar Röplabda Szövetség 2016-ban csatlakozott az Ovi-Sport Programhoz, a népszerűsítés érdekében a résztvevő óvodák között versenyeket is hirdettek, melyeknek népszerűségét mutatja, hogy több száz gyermek vett részt az eseményeken. A kiadvány szakmai értékét növeli a feladatsorok részletes leírása, képekkel is illusztrálva. A feladatsorok testre szabását a gyakorló óvodapedagógus az egyéni fejlettségi szinthez és érdeklődéshez tudja igazítani, biztosítva ezzel a változatosságot és a fejlődési lehetőséget. A bemelegítés, a labdás ügyességlejlesztő feladatok és játékaajánlások után két mintafoglalkozás is elérhető a könyvben. Ezek mind az óvodapedagógus munkáját segítik, hogy biztonságos keretek között a játékosságot fő irányvonalként szem előtt tartva professzionálisan tudjon a gyerekek mozgásfejlődéséhez hozzájárulni.

Óvodáskorú gyermekek mozgásfejlesztése című kiadvány előszavát Buzánszky Jenő, az Aranycsapat tagja, az Ovi-Sport Közhasznú Alapítvány alapítója írta, ami már önmagában magas rangra emeli a segédanyag színvonalát (Hegedüs, Király, Hegedüs, 2015). Leírja a kulcsmondatot a szülők felelősségének jelentőségéről, hiszen a hozzáállásuktól, a támogatásuktól függ, hogy a későbbiekben a gyermekből aktív ember válik-e, aki örömmel fog valamilyen sportot művelni, mert a mozgás szeretete megmaradt nála. A kézikönyv a labdarúgás sport alapozásához kiemelt figyelmet fordít az óvodáskorú gyermekek mozgásfejlődésének megértéséhez. Fontos információ a nevelésben résztvevők számára, hogy az intenzív óvodáskori fejlődési szakaszban a mozgásban lemaradt gyermekek számára lehetőség van a hiánypótlásra, és a kiemelkedő teljesítményt nyújtó gyermekek részére pedig a gyakorlásra. Az óvodáskorra jellemző mozgások megfigyelése alapot ad az egyéni szintek megállapításához, a folyamatos nyomon követéséhez. A labdarúgás legfontosabb eszköze a labda, ami gumi, hasonló a bőrlabdához mind méretben, mind súlyban, mégis kevésbé sérülésveszélyes. A koordinációs játékokhoz további eszközöket biztosít a Program, mint koordinációs létra, bóják, gátak, karikák, szivacsabdák. Ezek az eszközök más sportágalapozáshoz is használhatók, egyéni fejlettségi szinthez igazítható gyakorlatsorokhoz is megfelelőek, könnyen mozgatható, gyerekek méretéhez igazodó sportszerek. A könyv a lábügységgyakorlatokkal, majd labdavezetési ötlettárral és játékleírásokkal folytatódik. A kiadvány módszertani értékességét mutatja, hogy az utolsó fejezetben az értékeléshez, a fejlődés méréséhez ad útmutatást, egész nevelési évre vonatkozó indikátorokat. Így lehetőség van egy gyermek óvodába kerülésétől egészen az iskolás évei megkezdéséig egy folyamatos megfigyelésre, aminek kiértékelése reflexió az óvodapedagógus, az intézmény, a Program és a szülő felé is.

A következő segédanyag a Tollaslabda oktatás az Ovi-Sport Program keretében, melynek szerzője Szűcs Zoltán (2015) tollaslabda edző. A sportágban szerzett szakmai tapasztalataival a könyv tartalmi elemei egyértelműen az óvodapedagógusok munkáját segítik a gyakorlati leírásokkal. A 4-6 éves korosztály számára ajánlja a tollaslabda alapok elsajátítását, de a mozgás örömet, a játék ízét a kisebbek is kipróbálhatják. A könyv először a tollaslabda eszközeit mutatja be, majd a sportra jellemző mozdulatokat és azok előkészítő munkáját, fejlesztését írja le. Bőséges játékkínálatával, 50 játékos gyűjteménnyel, a hozzátartozó leírásokkal és ábrákkal a tollaslabdával fejlesztendő területeket aktivizálja. A tollaslabda alakja, az ütők használata már önmagában felkelti a gyermekek érdeklődését, a hozzá kapcsolódó játékok pedig sikerélményt adnak a használóiknak. Jellemzően iskolás kortól kapcsolódtak be ebbe a sportba a gyerekek, a Program által egy új út nyílt meg a sportágban.

OVI-KÉZI Óvodáskori mozgásfejlesztés a kézilabda világában című kiadvány szerzője egykori válogatott játékos, Dr. Kozmáné Tóth Tímea (2017), aki jelenleg az Ovi-Kézi Program vezetője. Példakép az óvodapedagógusoknak, szülőknek, gyerekeknek egyaránt, sport iránti szeretete, kitartása és céltudatossága a könyv minden fejezetén áthat. Játék mindennek felett, mely kulcsa a módszertanának, mely segít, hogy élmény legyen a gyermekek részére a sportággal való találkozás. A kézilabdában megjelenő mozgásformákról egy olyan összefoglaló táblázatot kap az óvodapedagógus, mely megmutatja, hogy melyik mozgásformánál mik az alap fejlettségi szintek, és mi a cél a korosztályban. A cél eléréséhez ad a következőkben gyakorlási lehetőségeket, pontos leírásokat a kivitelezésről. A multifunkciós pálya komplexitását mutatja, hogy más sportágalapozó gyakorlatsorokhoz használt eszközök jelen sporthoz is megfelelőek, sokrétűen kombinálhatók egymással. A kézilabdában nem jártas óvodapedagógus is elsajátíthatja az alapokat a leírás alapján, a mintafoglalkozások tervei pedig mankót jelentenek, külön segítség, hogy a gyakorlatokra időtartam is van tervezve. A játékgyűjtemény ebben a kötetben is külön fejezetet kapott, életszerű, pontos leírásokkal, egyszerűtől a kombináltig több nehézségi fokozat is megtalálható, az eltérő fejlettségi szintű gyerekek számára is optimális választási lehetőséget kínál.

A Teniszoktatás és mozgásfejlesztés óvodásoknak című kézikönyv szerzője Orbán-Sebestyén Kata (2016), aki a Magyar Tenisz Szövetség Iskolatenisz Programjának létrehozója, húsz éve gyermekek teniszoktatója. Ez az edzői tapasztalat mutatkozik meg a segédanyag összeállításában, hiszen a helyes eszközhasználaton át a balesetvédelmi intézkedésekig minden olyan támpont meg van említve, ami egy tenisz tapasztalattal nem rendelkező óvodapedagógust el tud kalauzolni a sportág megismertetésének útján. Írja, hogy az lenne a legszerencsésebb, ha az óvodapedagógusok rendelkeznének teniszben való jártassággal, de anélkül is működhet a módszer, hiszen a könyv kitér az óvodapedagógusoknak írt alapozással. A teniszben előforduló mozgásformák bemutatása után egy terjedelmes rész foglalkozik a játékokkal, játékos feladatokkal, mindegyiket ábra segíti a kivitelezés eredményességében, és a szükséges eszközök is fel vannak tüntetve, ami az előkészítést könnyíti meg.

A módszertani sorozat utolsó kötete, a Mozgásos tevékenységek összetett képességfejlesztő hatása inkluzív óvodáskorú közösségben című kiadványa rávilágít egy, a pedagógia számára kulcsponthoz, kérdésre, miszerint mára a szakirodalom elfogadja a mozgás fontosságát és pozitív hozadékait, a megoldást arra kell megtalálni, hogyan lehet eredményesen tanítani a gyerekeket (Sáringerné, 2015). A kézikönyv ahhoz ad módszertani ajánlást, hogy hogyan neveljék az óvodapedagógusok a sajátos nevelési igényű gyerekeket, hogyan tegyék számukra is játékosá, élménygazdagá a tevékenységeket. A differenciálás gyakorlati

útmutatása, az egyéni bánásmód értéke az óvodai élet minden területén meg kell, hogy jelenjen, a mozgás során elért sikereket további területeken is lehet kamatoztatni. A könyv felépítésében jelentős szerepet kap az elméleti alapok, az ok-okozati összefüggések leírása. A hozzájuk tartozó játéktár kevésbé részletes, mint a sorozat többi kötetében. Kiindulásként, és a Program indításához ad támpontot, gyermekismeretre és csoportösszetételi sajátosságokra alapozva az óvodapedagógus további gyakorlati anyaggal kiegészítheti a kapott anyagot. Iránymutatásként hasznos a kiadvány, hogy az eltérő nevelési igényű gyermekek fejlesztése, csoportba integrálása is megvalósulhat az óvodai intézményen belül a mozgás által, ami közös kapcsként köti össze a gyerekeket.

Az elméleti fejezet összefoglalásaként a szakirodalmi anyagok feldolgozása alapján elmondható, hogy az óvodás korosztály egészséges mozgásfejlődésének támogatása az egészséges, aktív felnőttkor alapja. Az óvodai intézményekben megvalósuló tervezett, módszertanilag megalapozott, egyéni bánásmódra épülő pedagógiai munka elősegíti az egészséges fejlődést, kiegészítve a családi nevelést. Az Ovi-Sport Program elemeinek megismerése ad alapot a pályamű kutatásához, mely a gyakorlati megvalósulást vizsgálja a következő fejezetben.

2. Empirikus kutatás

2.1. A kutatás célja és kérdései

Kutatásunk célja annak megismerése, miként működik az Ovi-Sport Program a vizsgált debreceni óvodákban, mennyire vannak összhangban a Program céljai a gyerekek szükségleteivel. A feltáró kutatás által olyan információhalmaz gyűjtése, mely a vizsgálatban résztvevő óvodapedagógusok gyakorlati tapasztalatait dolgozza fel.

Valójában milyen céllal használják a gyakorlatban az óvodapedagógusok az Ovi-Sport Pályát? Módszertanilag felkészültek az óvodapedagógusok az Ovi-Sport Program széleskörű megvalósításához? Mik a gyermekek legnépszerűbb elfoglaltságai az Ovi-Sport Pályán? Nőtt a népszerűsége az óvodáknak az Ovi-Sport Program indulása óta? Főbb kutatási kérdéseink által az Ovi-Sport Program erősségeit, hiányosságait, a mindennapi óvodai életben betöltött valódi szerepét ismerjük meg.

2.2. Hipotézisek

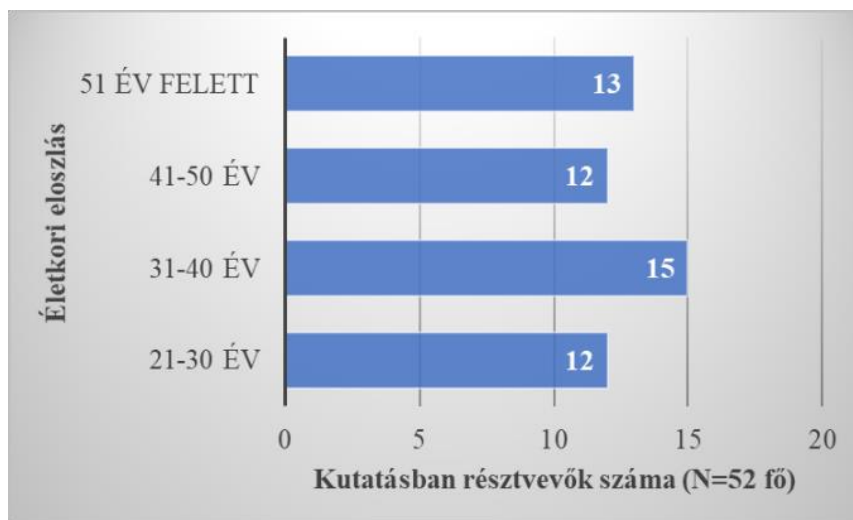
- 1.) Az Ovi-Sport Program sikeressége elsősorban az óvodapedagógus szakmai elhivatottságán múlik.
- 2.) A Program által a szabad levegőn végzett mozgásos tevékenységek lehetővé válnak biztonságos környezetben.
- 3.) Az Ovi-Sport Program által kitűzött célok eléréséhez az óvodapedagógusok számára kidolgozott módszertani segédletek nem elegendők.

2.3 Minta bemutatása

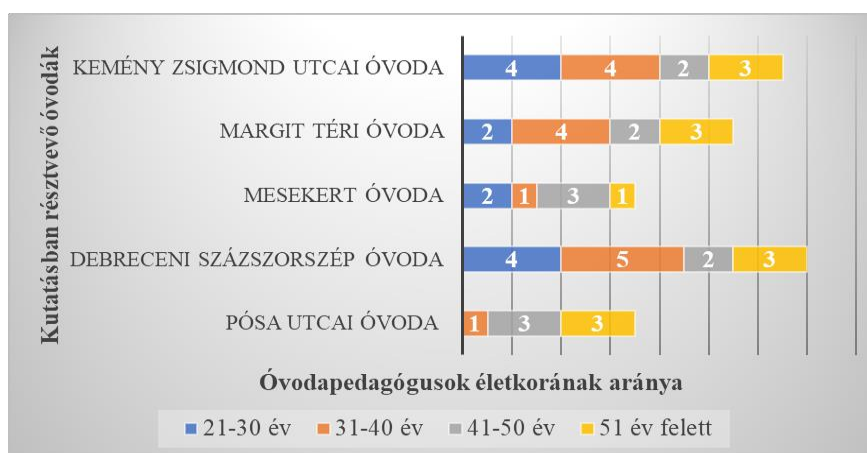
A Programot, a részletesebb megismerés érdekében Debrecen több óvodájában is vizsgálja a pályamű. A különböző helyszínek segítik a kutatás eredményeinek árnyaltságát, a hipotézisek alátámasztását vagy cáfolását. A Program azonos tárgyi felszerelése mellett az óvodapedagógusok módszertani szabadsága és az intézményvezetői elvárások milyen eredményeket fognak mutatni. A kutatás során számos szempont figyelembevételével végzünk tudományos vizsgálatot.

Az empirikus kutatás során öt olyan debreceni óvoda óvodapedagógusai töltötték ki a vizsgálat kérdőívét, ahol működik az Ovi-Sport Program. Összesen 52 darab érvényes kitöltés valósult meg (N=52) a Pósa Utcai Óvoda, Margit Téri Óvoda, Debreceni Százszorszép Utcai Óvoda, Mesekert Óvoda és Kemény Zsigmond Utcai Óvoda óvodapedagógusai részvételével. A megkérdezett óvodapedagógusok életkor szerinti elosztását tekintve kiegyenlítettnek tűnik a

minta, hasonló arányt mutatnak az életkori sávok az 1. ábra diagramján, ám óvodák szerinti eloszlását vizsgálva már változik ez az arány. A 2. ábrát tanulmányozva érzékelhetők az óvodák közti eltolódások, melyek érdekesek lehetnek a vizsgálat további részében. A Kemény Zsigmond Utcai Óvoda és Debreceni Százszorszép Utcai óvodában a 21-30 év és a 31-40 év körüliek aránya is magasabb a három vizsgált óvodához képest.

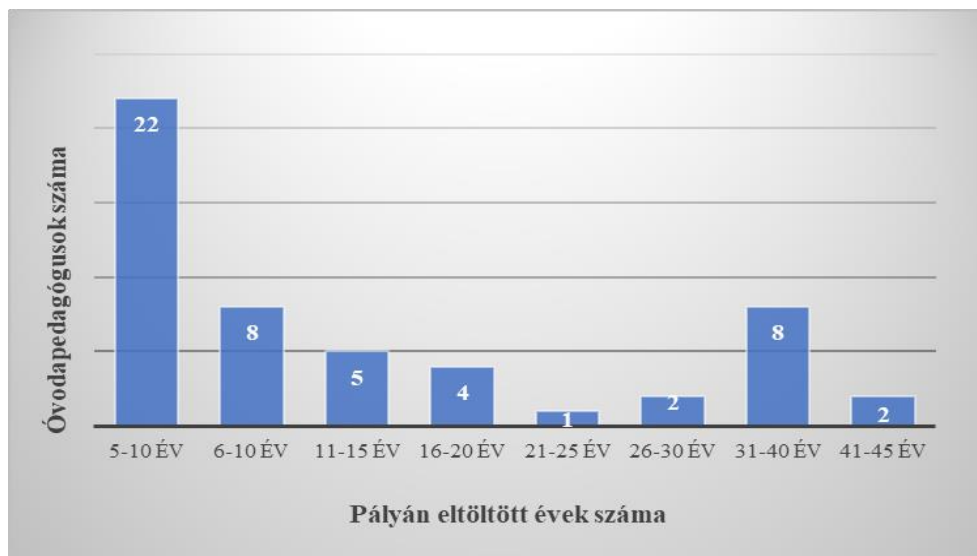

1. ábra A kutatásban résztvevő óvodapedagógusok életkora (N=52) forrás: saját szerkesztés

2. ábra A kutatásban résztvevő óvodapedagógusok életkori aránya óvodánként (N=52) forrás: saját szerkesztés

Az életkori eloszlás mellett a dolgozat vizsgálja a minta óvodapedagógusainak pályán eltöltött gyakorlati éveinek számát. A 3. számú ábra értékei alapján a megkérdezett óvodapedagógusok 42%-ánál (22 fő) viszonylag alacsony ez az érték: 10 évnél kevesebb ideje dolgoznak óvodapedagógusként, kérdés, hogy mit takar a kevesebb idő, milyen gyakorlati következményeket von magával az Ovi-Sport Program vizsgálata során. A minta nemek szerinti lekérdezése is megtörtént, a megkérdezettek között egyetlen férfi óvodapedagógus adott választ.

3. ábra A kutatásban résztvevő óvodapedagógusok pályán eltöltött éveinek száma (N=52) forrás: saját szerkesztés

2.4. A vizsgálat módszerének, eszközének és a kutatás körülményeinek bemutatása

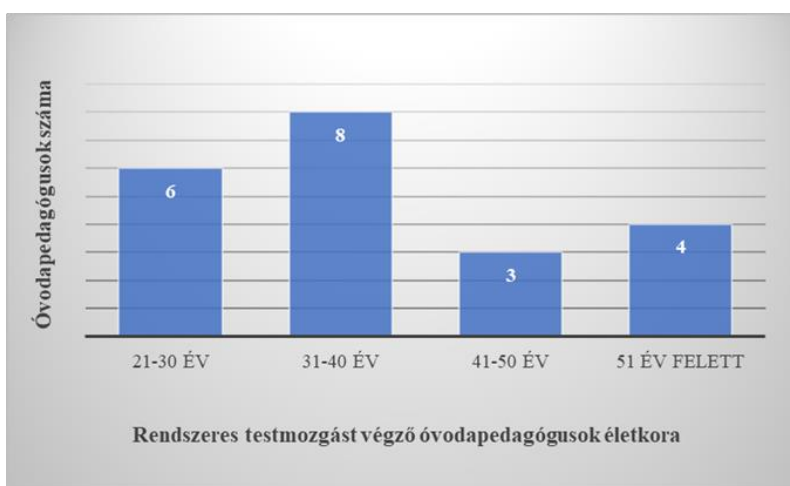
Jelen dolgozat szekunder kutatást alkalmazva az elméleti egységben értelmezte a témában megjelent szakirodalmi vonatkozásokat, illetve megismert kutatásokat. Primer kutatást alkalmazva, a dolgozat kvantitatív vizsgálatának alapja kérdőíves lekérdezés módszerével, személyes adatfelvétellel- és rögzítéssel valósult meg. A vizsgálatban szereplő óvodák intézményvezetőinek engedélyével történt az óvodapedagógusok lekérdezése. A kutatásban való részvétel önkéntes és anonim volt.

A kérdőív többségében zárt és félig zárt kérdéseket tartalmazott, de a nyitott kérdések esetén lehetőséget adott a megkérdezett Ovi-Sport Programmal kapcsolatos egyéni tapasztalatok, vélemények kifejtésére, amivel több esetben éltek is a válaszadók. Az összesen 23 kérdésből álló kérdőív felépítését tekintve a szociodemográfiai kérdéseket követően több kérdéscsokorból épült fel. Az óvodapedagógusok mozgáshoz való viszonyáról, az óvodai tevékenységszervezésről, majd a fő témakör, az Ovi-Sport Program vizsgálatára irányuló kérdések következtek. Zárásként, pedig egy véleménynyilvánító nyitott kérdésnek adtunk helyet, ahol lehetősége nyílt a válaszadónak minden olyan információt leírni, ami a Program erősségét, hiányosságát, fejlesztési lehetőségeit, vagy személyes tapasztalatait tükrözi. A zárt kérdések tartalmaztak több Likert-skálát és egy rangsorolási kérdés is helyet kapott, bízva a helyes kitöltésben. A kitöltött kérdőívek alapos tanulmányozását követően Excel táblázatba kerültek rögzítésre a kapott adatok számszerűsítés és elemzés céljából.

2.5. Eredmények elemzése és bemutatása

Kutatásunk eredménye öt vizsgált debreceni óvoda Ovi-Sport Programjához kapcsolódó szokásait, gyakorlatát tárja fel. A minta nem fedi le Debrecen minden Ovi-Sport Programmal rendelkező óvodáját, mégis széleskörű információforrás áll rendelkezésre a dolgozat hipotéziseinek alátámasztására.

Kérdőívünk első kérdéscsoportjában az óvodapedagógusok mozgással való kapcsolatát vizsgáltuk, visszautalva arra az elméleti fejezetben megismert elméletre alapozva, hogy egy program akkor működik sikeresen, ha annak minden résztvevője magáénak érzi annak céljait és azonosulni tud azokkal (I2).

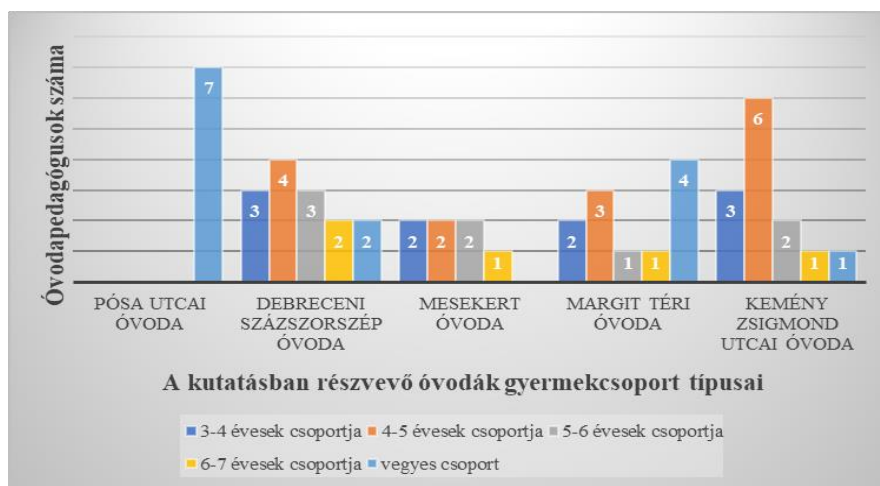
4. ábra Rendszeres testmozgást végző óvodapedagógusok aránya a kutatásban (N=21) forrás: saját szerkesztés

A megkérdezett óvodapedagógusok sportolási szokásait vizsgálva a 4. ábra mutatja, hogy 21 fő válaszolta, hogy naponta vagy hetente többször sportolnak szabadidejükben, ami 40%-ot jelent. Hetente egyszer 12 fő végez valamilyen testedzést, ami 23 %-a a teljes válaszadóknak. Az elszomorító és a tendenciát követő eredmény pedig az a 19 fő, a 37%, akik nem sportolnak, vagy csak elég ritkán, havi egy alkalommal. A dolgozatban a rendszeres testmozgás alatt a naponta és hetente többször válaszok értendők. A rendszeres testmozgást végző óvodapedagógusok életkor szerinti eloszlását tekintve a 4. ábráról leolvasható, hogy a rendszeresen testmozgást végző óvodapedagógusok több mint kétharmad része a 21-30 és 31-40 éves korosztályhoz tartozik. A legkevesebben, 14%, a 41-50 éves korosztályban végeznek rendszeresen testmozgást.

Pósa Gabriella (2023) tanulmányában leírja, hogy óvodapedagógusok között gyakoriak a mozgásszervi megbetegedések a munkakörből adódó kényelmetlen testhelyzeteknek, a

hosszantartó törzshajlításoknak köszönhetően a gyermekek között végzett gondozási és nevelési folyamatokban. A tanulmány alátámasztja az aktív életmód fontosságát, az egészséges életmód kiemelt szerepét az óvodapedagógusok között (I5).

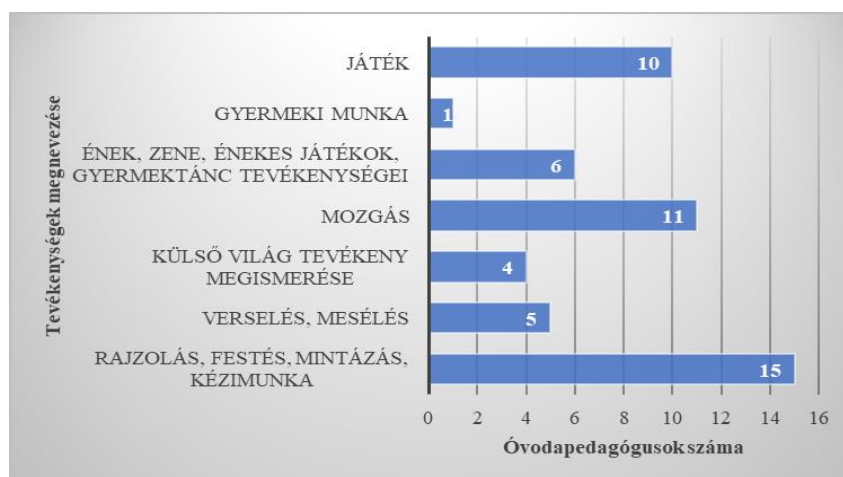
A következő kérdés az intézmények infrastruktúrájára vonatkozott, hogy van-e az óvodáknak tornaterme. A kutatásban résztvevő óvodák közül egyedül a Debreceni Százszorszép Óvodának nincs tornaterme. Ez az információ a következő kérdéscsozorhoz is értékes lesz, az óvodapedagógusok mozgástevékenység szervezésének gyakoriság elemzésénél. Mielőtt a dolgozat rátér a következő kérdéskörre, a kutatásban résztvevő óvodák csoportjait elemzi aszerint, hogy homogén vagy vegyes életkorú gyerekek alkotják azokat. Az 5. ábra alapján leolvasható, hogy a Pósa Utcai Óvoda kivételével minden óvodában vannak homogén és vegyes életkorú csoportok is. A Pósa Utcai óvoda minden csoportja vegyes életkorú csoportokkal dolgozik. Egy-egy tevékenység szervezése a gyermekek egyéni szükségleteire épül, és figyelembe veszi az egyéni fejlettségi szintet alapos gyermekismeret alapján. Az azonos életkorú gyermekcsoportokban is eltérő a gyermekek egyéni fejlettségi szintje, de egy vegyes korcsoportnál, ahol a hároméves gyermektől egészen az iskolába készülőkig minden korosztály képviselve van, ez hatványozottan igaz lesz, ami a mozgástevékenység szervezésénél megjelenő differenciálást még hangsúlyosabbá teszi. Ez az adat is egy indikátor, mutatja, hogy az Ovi-Sport Program az óvodáskorú gyermekek szükségleteire épül-e.

5. ábra A kutatásban résztvevő óvodák gyermekcsoportjainak aránya
(N=5) forrás: saját szerkesztés

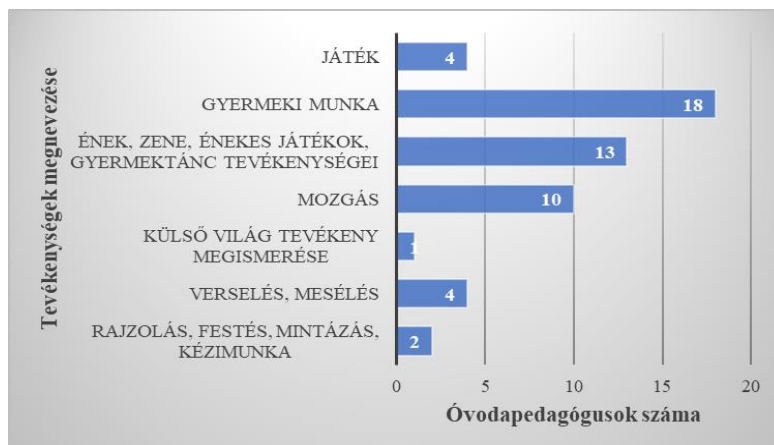
A kérdőív következő kérdésköre az óvodapedagógusok mozgástevékenység szervezésével kapcsolatos. Melyik tevékenység szervezése áll Önhez a legközelebb? Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka; verselés, mesélés; külső világ tevékeny megismerése; mozgás; ének, zene, énekes játékok, gyermektánc tevékenységei; gyermeki munka és játék szervezése.

A kérdés egyszerűnek hangzik, mégis a kitöltés során talán ennél a kérdésnél időztek el legtöbbet a kitöltő óvodapedagógusok. Az első, vagy esetenként az utolsó, számjegy gyorsan a helyére került, ebből világossá is vált, hogy a kérdésfeltevés érthető, de a rangsorolás a tapasztalatokon alapuló megfontolást kíván. A rangsorolásban első helyre jelölt tevékenységek rangsorolását mutatja be a következő, 6. számú ábra.

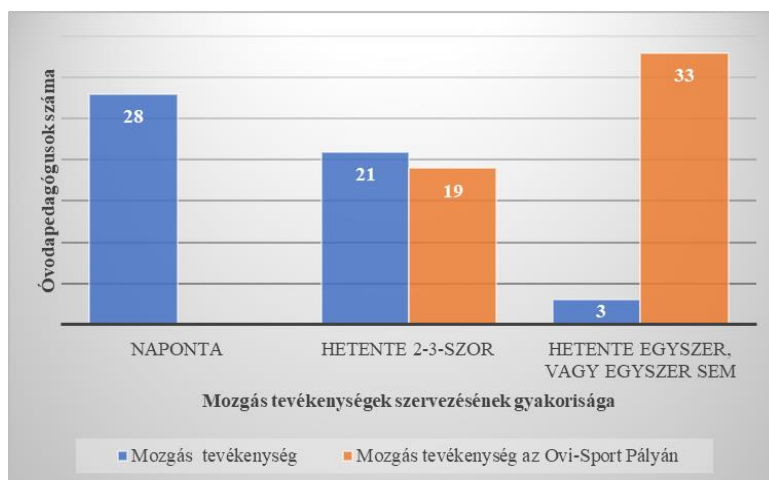
6. ábra A kutatásban résztvevő óvodapedagógusok által legkedveltebb tevékenység szervezése (N=52) forrás: saját szerkesztés

Az ábra (6. ábra) alapján az óvodapedagógusok 29%-a, összesen 15 fő jelölte meg a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka tevékenységet leginkább kedvelt tevékenységként. Második helyen a mozgás tevékenység szervezése áll, 11 fő jelölte, és az 21%-ot jelent a teljes válaszadók közül. Harmadik legkedveltebb tevékenység a játékszervezés 10 fő jelölésével, 19 % értékkel. Negyedik, ötödik, hatodik helyen az ének, zene, énekes játékok, gyermektánc, verselés, mesélés és külső világ tevékeny megismerése tevékenységek állnak, egy-egy szavazat különbséggel, ez a válaszadók 10-9-8%-át jelenti összességében. A legkevésbé kedvelt tevékenység szervezése a gyermeki munka, ami egyetlen válaszadó legkedveltebb tevékenysége, ami 2%-a az egésznek. A válaszokat elemezve a 7. ábra mutatja a rangsorban a tevékenységszervezés tekintetében legtávolabb érzett tevékenységet. Három tevékenység aránya kiugróan magas, összesen 41 fő jelölte utolsó helyen, ami összességében 79%-ot jelent. Ennek a három tevékenységnek az értékei a gyermeki munka 18 fővel, az ének, zene, énekes játékok, gyermektánc 13 fővel és mozgás tevékenységek 10 fővel.

7. ábra Legkevésbé kedvelt tevékenységek szervezése a vizsgált óvodákban (N=52) forrás: saját szerkesztés

Hetente milyen gyakran szerveznek mozgástevékenységet az óvodapedagógusok a vizsgált óvodákban? Milyen gyakran szerveznek mozgás tevékenységet az Ovi-Sport pályán? A 8. ábra kimutatásában látható, hogy 28 fő óvodapedagógus, azaz a megkérdezettek 54%-a naponta, 21 fő, azaz 40% pedig hetente 2-3 alkalommal szervez mozgás tevékenységet. Egy gondolatra visszacsatolva egy előző kérdésre, a Debreceni Százszorszép Óvodának nincs tornaterme, vagy tornaszobája, mégis a válaszadó óvodapedagógusok 86%-a naponta szervez mozgástevékenységet. A válaszadók közül 19-en, azaz 37%-a a válaszadóknak hetente többször szervez az Ovi-Sport Pályán mozgástevékenységet, ellenben 33 fő, azaz a válaszadók 63%-a hetente csupán egyszer vagy egyszer sem szervez az Ovi-Sport Pályán mozgástevékenységet.

8. ábra Mozgás tevékenységek szervezésének heti gyakorisága a vizsgált óvodákban (N=52) forrás: saját szerkesztés

Balogné Bakk Ildikó (2015) Sopron és környékén végzett 15 óvoda bevonásával kutatást a mozgás tevékenységek szervezésével kapcsolatosan, melynek eredménye ellentmond jelen dolgozat vizsgálatának eredményének. Balogné kutatásában a résztvevők több, mint 90%-a hetente egy alkalommal szervez mozgás tevékenységet (I6). Ennek az ellentmondásnak több lehetséges oka is lehet, úgymint az eltérő infrastrukturális alapok, a két kutatás között eltelt közel egy évtized szemléletváltozása, az egészséges életmód jelentőségének felértékelődése, egy fiatal generáció megjelenése az óvodapedagógusi pályán, vagy szülői elvárások az intézményekkel szemben.

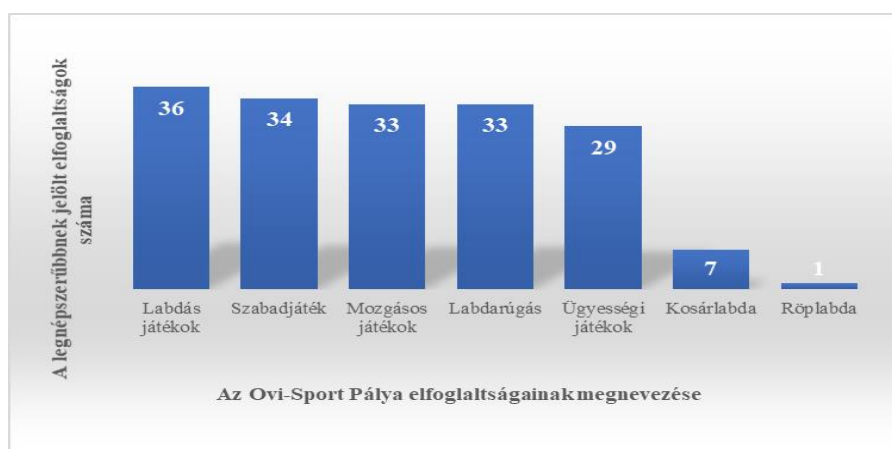
A következő kérdéscsoport a kérdőív fő témájára asszociál, az Ovi-Sport Program vizsgálatára. Az előző kérdés megadta a választ, hogy milyen gyakorisággal használják mozgás tevékenység eltöltésére a gyerekekkel, most azt az információt is megkapjuk, hogy milyen egyéb céllal használják az óvodapedagógusok a Programot. A félig zárt kérdés formája lehetőséget adott több válasz jelölésére és egyéb célok megfogalmazására, ám erre egyetlen válasz érkezett, az ovi-foci délutáni választható tehetséggondozó programként. Ez a válasz viszont a tehetséggondozás célhoz is érthető, így valójában nem egy új cél lett megfogalmazva. A kérdőív a mindennapos mozgás eltöltése, a mozgás tevékenység szervezése, tehetséggondozás, mozgásfejlesztés, csapatszellem alakítása, labdasportokkal való ismerkedés, családi napok helyszíne és egyéb válaszlehetőségeket sorolta fel. A 9. ábra mutatja azt a változatos, sokrétű használatot, ami a gyermekek szükségleteire épülve az óvodapedagógusok módszertani szabadsága alapján megvalósul.

9. ábra Az Ovi-Sport Pálya használati céljainak aránya a kutatásban résztvevő óvodapedagógusok gyakorlata alapján (N=157) forrás: saját szerkesztés

A diagramon (9. ábra) látszik leginkább a célok sokszínűségének hasonló arányban történő megjelenése, amik az óvodák mindennapjaiba beépülve támogatják a gyermekek fejlődését. A tehetséggondozás cél alacsony százalékot, csupán 2%-ot kapott, ellenben, ha arról az oldalról közelítünk, hogy a tehetséggondozás, mint cél megjelent az óvodás korosztály körében is, akkor elmondható, hogy az Ovi-Sport Program egy új ajtót nyitott az utánpótlásnevelés területén.

A fenti célok milyen formában jelennek meg az Ovi-Sport Pályán, amik a gyerekek körében a legnépszerűbbek? A kérdés ismét több válaszlehetőséget is engedett, továbbá az egyéb elfoglaltság formáját is engedte beírni, ezzel téve teljessé a válaszlehetőséget. A válaszok az Ovi-Sport Program által leírt, a Pálya kialakítása alapján alkalmas lehetőségeket sorolta fel, mint a szabadjáték, mozgásos játékok, labdás játékok, ügyességi játékok, labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, röplabda és tenisz. A 10. ábra alapján látható, hogy a kézilabda, röplabda, tenisz és kosárlabda sportágak kevésbé népszerűek, ám ezekhez speciális pedagógiai felkészültség szükséges, és az életkori ajánlás sem a teljes óvodás korosztály számára érvényes. Ezek alapozó mozdulatai a népszerű ügyességi játékok között megvannak, de egy vegyes csoportban korlátozott a megvalósítási lehetőség. A Pálya felszereltsége és eszközkészlete rendelkezésre áll, és a válaszok alapján látszik, hogy a kosárlabda és röplabda sportágak érdekesnek bizonyulnak. A szabadjáték túlsúlyának biztosítása az Ovi-Sport Pályán is megoldható, és a válaszok alapján a második legnépszerűbb elfoglaltsága a gyerekeknek. Arra a kérdésre, hogy hogyan érzik a gyerekek magukat az Ovi-Sport Pályán, a válaszadók 92%-a (48 fő) válaszolta, hogy nagyon jól, 8% (4 fő), hogy inkább jól. A nem annyira jól és a nem szeretnek rajta mozogni lehetőségekre nem érkezett válasz. Az óvodapedagógusoknak több válasz megjelölésére volt lehetőség, összesen 173 darab jelölés történt.

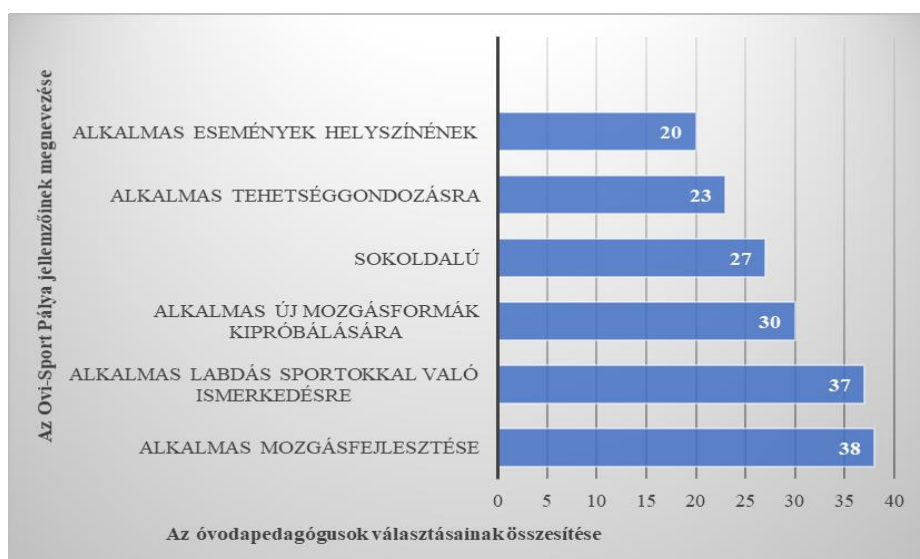
10. ábra Az Ovi-Sport Pálya legnépszerűbb elfoglaltságainak aránya a kutatásban szereplő óvodapedagógusok válaszadása alapján.
(N=173)

forrás: saját szerkesztés

A következő két kérdésre kapott válaszok indikátorai a harmadik hipotézisnek. A módszertani segédleteket térképezi fel, hogy alkalmazzák-e, és egy ötfokozatú Likert-skálán jelölte a válaszadó mennyire tartja hasznosnak vagy nem a kiadványokat. A megkérdezettek 52%-a (27 fő) néha használja a kiadványokat, 11% (6 fő) pedig nem ismeri a segédleteket. A válaszadók harmada szinte mindig (3 fő; 6%), vagy gyakran (14 fő; 27%) használja a módszertani füzeteket. A kérdésre adott válaszlehetőségek árnyaltan, de megmutatják, hogy a válaszadók 89%-a ismeri a módszertani füzeteket, a következő kérdésben, pedig választ kapunk, hogy mennyire ítélik hasznosnak vagy nem a kiadványokat. Az ötfokozatú skálán a válaszadók 40%-a (21 fő) nagyon hasznosnak ítélte, 21% (11 fő) hasznosnak és 38% (20 fő) adott semleges választ, a harmadik igen is-nem is kategóriát megjelölve. A válaszok kétharmada egyértelműen hasznosnak ítéli meg a kiadványokat, pontosabb információhalmazt nyerve egy eldöntendő hasznos vagy nem hasznos válaszformával szemben. Az ötfokozatú skálán nem jelölték az egyáltalán nem hasznos és inkább nem hasznos válaszokat.

Az Ovi-Sport Program eszközkészletével való elégedettségre vonatkozó kérdésre a válaszadók 87%-a (45 fő) nagyon elégedett, vagy elégedett válaszlehetőséget jelölt. A megkérdezettek 11%-a (7 fő) semleges választ adott, ennél gyengébb értékelés nem történt. Ez az információ magában foglalja az eszközökkel való mennyiségi és minőségi elégedettséget is, illetve a gyerekek szükségleteihez való igazodását. Az eszközkészlet egy fontos része a Programnak, mert általa elevenedik meg a Pálya újabbnál újabb arca, ad további motivációt és kihívást a gyermekek számára. Megismerhetnek sportágakat a megfelelő méretű eszközökkel, kielégítve a gyermeki szükségleteket.

Mi jellemzi az Ovi-Sport Pályát? A több választ is jelölhető, félig zárt kérdést egyéb válaszlehetőség beírásával egészíti ki a kérdőív, hogy a jellemzők összegyűjtése minél teljesebb képet kínáljon. A 11. ábrán látható, hogy rendkívül színes képet fest az Ovi-Sport Pálya jellemzőit feltáró kérdésre adott válaszok eredménye, átlagosan 4 lehetőséget is megjelöltek az óvodapedagógusok, de egyéb jellemzőt önállóan nem írt senki. A Pálya egyedülállóságát, ezerarcúságát mutatja az ábra. A válaszadók 77%-a (40 fő) biztonságosnak ítéli meg a Pályát, ami a legfontosabb tényező a gyermek környezetét tekintve. 73% (38 fő) szerint alkalmas mozgásfejlesztésre, és 71% (37 fő) szerint alkalmas labdás sportokkal való ismerkedésre. Ez a három jellemző a leghangsúlyosabb a válaszok alapján. A legkevesebb jelölést a családi programok, események helyszíne jellemző kapta, a válaszadók 38%-a (20 fő) szerint alkalmas lehet a Pálya akár ilyen célra is. Ez egy új dimenzió lehet a család és intézmény közti kapcsolat alakítására.

11. ábra Az Ovi-Sport Pálya jellemzőinek rangsorolása az óvodapedagógusok válaszainak alapján. (N=175)
forrás: saját szerkesztés

Az Ovi-Sport Program legfontosabb céljának megnevezését félig zárt kérdésként mérte a kérdőív, egyéb válaszlehetőség megnevezését is engedve. A válaszadónak egyszeres választásra volt lehetősége. Az eredmények azt mutatják, hogy 34 fő, a válaszadók 65%-a szerint a legfontosabb cél a mozgásfejlesztés biztosítása. Ezt követi az egészséges életmódra nevelés 15 fő (29%) választása alapján, majd az utánpótlás nevelést 3 fő (6%) jelölte. A személyiségfejlesztést senki nem jelölte elsődleges célként.

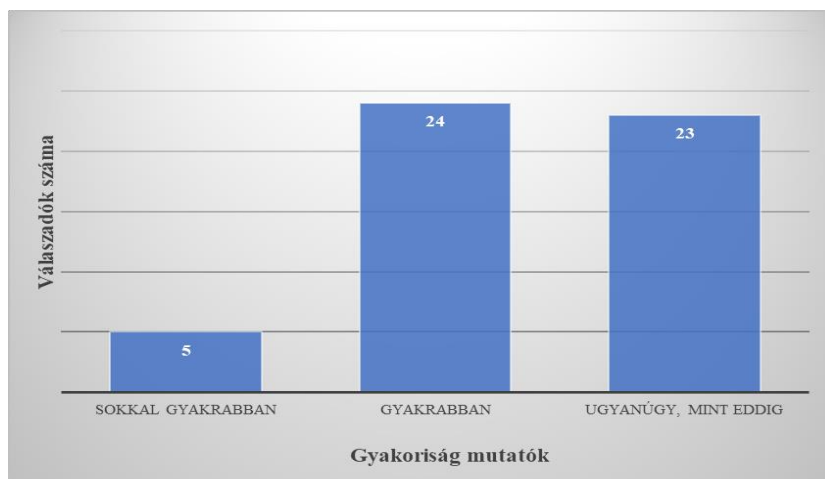

12. ábra Az Ovi-Sport Pályával való elégedetlenség okainak aránya a megkérdezett óvodapedagógusok véleménye alapján. (N=48)
forrás: saját szerkesztés

Az Ovi-Sport Programmal való elégedetlenséget félig zárt kérdés formájában, egyéni válasz beírásának lehetőségével, mint például elégedett mindennel. A válaszadók 40%-a (21 fő) elégedett volt az Ovi-Sport Program minden összetevőjével. A válaszadók maradék 60%-ának (31 fő) válaszainak elemzése alapján elmondható, hogy 22 fő elégedetlen az eszközökkel. Ennek bővebb ismeretét nem tárja fel a kérdőív, hogy mennyiségi, minőségi problémára utalnak-e a válaszok, ennek megválaszolása további felmérések során lehetséges. A módszertani segédletek mennyiségével a válaszadók 25 %-a (12 fő) elégedetlen, a minőségével 6% (3 fő). Ez az adat mutatja, hogy a kiadott segédletek kevésnek bizonyulnak, több szakmai támogatásra van szükségük az óvodapedagógusoknak a fejlődéshez és a minőségi gyermekismereten alapuló pedagógiai ismeretek megszerzéséhez, bővítéséhez. Az Ovi-Sport Pálya minőségét kifogásoló válaszadók 23%-a (11 fő) a problémákat elismerő óvodapedagógusoknak. A Pálya minőségére vonatkozó válaszok az esetleges rongálódásokat, kopásokat és karbantartással megőrizhető állapotromlásokat is jelezhetik. A bővebb, részletesebb információ intézményenkénti állapotfelméréssel pontosítható, amit jelen dolgozat nem vizsgál.

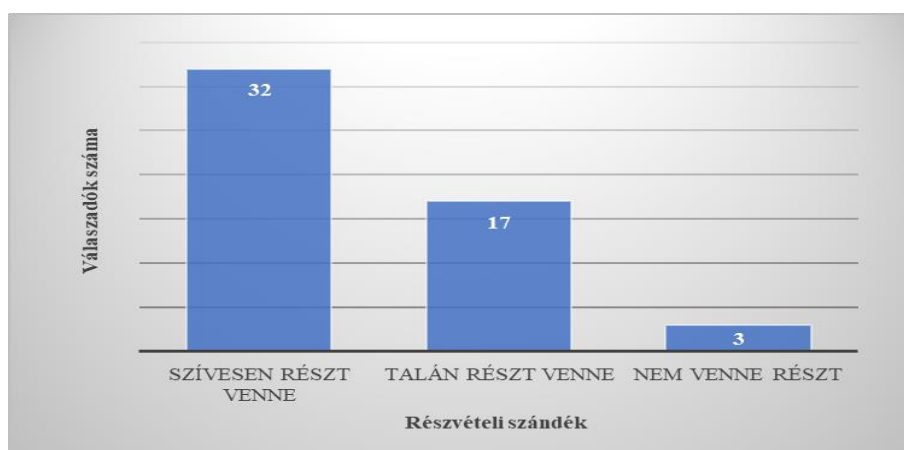
A következő izgalmas kérdés azt vizsgálja, hogy gyakrabban szervez-e mozgásos tevékenységet, mióta rendelkezik az intézmény Ovi-Sport Programmal? Motiválja az óvodapedagógust ez a lehetőség a mozgás szabad levegőn történő eltöltésére? Esetleg a gyerekek kérésére gyakrabban mennek a Pályára? Udvari szabadjáték ideje alatt használhatják a gyerekek a Pályát? Szülői kérésre vagy szülői elvárásra gyakrabban vannak szervezett programok? A kérdőívben feltett kérdésre adott válaszok mögött ezek és ezekhez hasonló indokok húzódnak meg, de a dolgozat kutatása csak arra keresi a választ, hogy gyakrabban van-e mozgástevékenység szervezve a mindennapokban.

Az alábbi 13. ábra mutatja, hogy a megkérdezettek 56%-a (29 fő) sokkal gyakrabban vagy gyakrabban szervez mozgás tevékenységet, mióta rendelkezik az intézmény Ovi-Sport Programmal. A válaszadók 44%-a (23 fő) ugyanolyan gyakoriságot jelzett. Az Ovi-Sport Program létesítése a vizsgált intézményekben nem okozott negatív tendenciát a mozgás szervezése során, ez a válaszok alapján kijelenthető. Ennek a kérdésnek az eredménye indikátora a második hipotézisnek, értékes információ kutatásunk számára.

13. ábra Mozgás tevékenység szervezésének gyakorisága a vizsgált óvodákban az Ovi-Sport Program használatba vétele óta (N=52)
forrás: saját szerkesztés

A kérdőívbe kevés eldöntendő kérdés került, az alaposabb információszerzés és az árnyaltabb eredmények érdekében. Az utolsó előtti kérdés viszont egy eldöntendő zárt kérdés volt, mely válaszlehetőségei igen, nem és talán. A talán egy lehetőség a bizonytalan válaszadók részére. Nem jelent feltétlenül elutasítást, de elfogadást sem. Adott körülmények között befolyásolható szándékot jelez. A kérdés arra vonatkozott, hogy szívesen részt venne-e továbbképzésen az Ovi-Sport Program módszertani anyagának bővebb, alaposabb elsajátítása érdekében. A válasz elemzését alább a 14. számú ábra szemlélteti.

14. ábra Az Ovi-Sport Program módszertani segédanyagával kapcsolatos továbbképzési szándék felmérése (N=52) forrás: saját szerkesztés

A megkérdezett óvodapedagógusok 61%-a (32 fő) szívesen részt venne módszertani továbbképzésen és a válaszadók 33%-a (17 fő) talán részt venne, nem utasította el a fejlődés

lehetőségét. A válaszadók 6%-a (3 fő) elzárkózott a továbbképzés lehetőségétől. Ennek okait ez a vizsgálat nem hivatott megállapítani.

A kérdőív utolsó kérdése a válaszadók véleményére volt kíváncsi az Ovi-Sport Programról. Erősségeire, hiányosságaira, fejlesztési lehetőségeire, valójában minden olyan értékes információra, ami csak a gyakorlat és használat során tudatosan használójában. Az Ovi-Sport Program alapos tervezése és kivitelezése során fel nem merülő problémákra, esetleg megerősítést adhatnak a Program bármely szegmensével kapcsolatban, amit eddig kutatások nem vizsgáltak. A válaszadók 46%-a, azaz 24 fő fogalmazott meg véleményt. A kapott válaszok az elemzés során pozitív, negatív, illetve fejlesztési ajánlások megfogalmazása kategóriákra lettek csoportosítva. Az 1. táblázat alapján elmondható, hogy többnyire pozitív gondolatokat fogalmaztak meg a válaszadó óvodapedagógusok. A táblázat értelmezését segíti, hogy több véleményt szó szerint, idézőjellel idéz az elemzés a dolgozatban. Több gondolat hasonló megfogalmazásban, azonos tartalommal csak egyszer van feltüntetve. Néhány gondolatot ki kell emelni a vélemények közül, amik eddig nem lettek megfogalmazva a dolgozatban, de az Ovi-Sport Program szakmai értékét tovább emeli, mint az inkluzív nevelésre gyakorolt pozitív hatása, vagy a tartalmasabb szabad levegőn történő mozgás rendszeres megvalósulása.

A negatív vélemények között többen is megfogalmazták a Program utógondozását, a rendszeres karbantartás igényét, a használatból eredő meghibásodott eszközt javítását. Ez azért lényeges kérdés, mert a biztonságos környezet biztosítása kulcsfontosságú az Ovi-Sport Pálya használatához. A módszertani segédanyag mennyiségének hiánya ebben a kérdésben is felmerül. Az óvodapedagógusok megfelelő módszertani képzettsége elengedhetetlen az óvodai nevelőmunka során. Nemcsak írásos módszertani anyagokat, hanem egy modern, igényekhez igazodó, egymást támogató információs portál megalkotására is igény van a válaszadók között. Ez a gondolat a fejlesztési ajánlásokhoz is kerülhetett volna, mint a Program fejlesztési lehetőségeinek egyik ága. Újszerű, családokkal együttműködő közös sportalkalmakra is lenne igény. A legtöbbet említett fejlesztési lehetőség pedig a továbbképzés mellett a külső szakemberekkel való kapcsolattartás, tanácsadás.

Gondolatok az Ovi-Sport Programról		
Pozitív vélemények	Negatív vélemények	Fejlesztési ajánlások megfogalmazása
➤ biztonságos ➤ sokoldalúan fejleszti a mozgást ➤ támogatja az egészséges életmódot ➤ sok gyereket mozgat meg egyszerre ➤ családi napon kedvelt helyszínné vált ➤ teljes mértékben kielégíti a gyermekek mozgásigényét ➤ tartalmasabb szabadmozgásra ad lehetőséget ➤ „sok tornafelszereléssel bővült óvodánk szertára” ➤ „erősíti a gyermekek motivációját a mozgásos feladatokhoz” ➤ sajátos nevelési igényű gyerekek integrációját teszi lehetővé ➤ „szervezett, tervezett, sokoldalú” ➤ „időjárástól független” ➤ „jól felépített” ➤ egyfajta jutalom a pályán töltött idő ➤ kielégíti az igényeket ➤ vonzó a szülőknek beiratkozáskor ➤ hasznos	➤ háló és oldalfal tönkremegy ➤ „kevés módszertani anyag áll rendelkezésünkre” ➤ csúszik a műfü nedves időben ➤ nincs szakmai továbbképzés ➤ nincs információs portál ➤ eszközraktározási problémák, nincs hely a tárolásra ➤ tornaterem híján gyakran túlterhelt a pályabeosztás ➤ több eszközre van szükség	➤ képzett szakemberek általi továbbképzés igény ➤ délutáni alkalmak, ahol a szülők és gyerekek közös sportolási lehetősége valósul meg ➤ külső szakember tanácsa ➤ elvárás a karbantartás, felújítás

1. táblázat: A kutatásban résztvevő óvodapedagógusok véleménye az Ovi-Sport Programról (N=24) forrás: saját szerkesztés

Összegzés

A kutatásunk eredményeinek részletes elemzése alapján a hipotézisek megválaszolása lehetővé válik. A pályamű első hipotézise, miszerint az Ovi-Sport Program sikeressége elsősorban az óvodapedagógus szakmai elhivatottságán múlik igazolást nyert a kutatás során, melyet a kérdőív több kérdésére adott válasz is alátámaszt. Egyik, ehhez az állításhoz kapcsolódó kérdés volt a heti mozgás tevékenységek szervezésének gyakorisága. Az eredmény szerint annak az óvodának az óvodapedagógusai szervezték a legtöbb mozgás tevékenységet, amelyiknek nincs tornaterme, és időjárási viszonyokhoz alkalmazkodva heti több alkalommal használják az Ovi-Sport Pályát. A véleménynyilvánító utolsó kérdésnél az is felmerült, hogy túlterhelt az Ovi Sport Pálya beosztása a jelentkező csoportok miatt. Az elméleti egységben említett Toy-Box Program sikeressége is abban rejlett, hogy a résztvevő óvodapedagógusok azonosulni tudtak a céllal (I2). Jelen kutatás szerint a megkérdezett óvodapedagógusok 40 %-a naponta, vagy hetente 2-3-szor végez valamilyen sporttevékenységet, ami mozgáshoz való pozitív elköteleződését is jelzi. A mozgás tevékenység szervezéshez való viszonyulást jelzi a kutatásnak az a rangsorolási eredménye, melynek értelmében a válaszadó óvodapedagógusok a tevékenységeket rangsorolták aszerint, hogy melyik a számukra legkedveltebb tevékenységforma szervezése. Az eredmény alapján a válaszadók 21%-ának a mozgástevékenység a legkedveltebb tevékenysége és a fejlődésre való hajlandóságot mutatja, hogy a résztvevők 61%-a szívesen venne részt továbbképzésen az Ovi-Sport Programmal kapcsolatban. Ez jelzi a szakmai elhivatottságot és támogatja a Program sikerességét.

A második hipotézis szerint az Ovi-Sport Program által a szabad levegőn végzett mozgásos tevékenységek lehetővé váltak biztonságos környezetben. A vizsgálat gyakorisági mutatói szerint az óvodapedagógusok 56%-a gyakrabban vagy sokkal gyakrabban szervez mozgásos tevékenységet, amióta Ovi-Sport Programmal rendelkezik az adott intézmény. A megkérdezettek 37%-a hetente 2-3 alkalommal szervez mozgásos tevékenységet az Ovi-Sport Pályán. A hipotézis igazolásához a kutatás vizsgálja az állítás másik elemét is, miszerint biztonságosnak mondható-e az Ovi-Sport Pálya. Az Ovi-Sport Program gondosan tervezett és kivitelezett elemekből épül fel, melyet az elméleti fejezetben a dolgozat bemutatott. A megkérdezettek 77%-a biztonságosnak ítéli meg a Pályát. Az eredmények alapján a hipotézis állítása igazolódott, melyet a kutatásunk több aspektusból alátámaszt.

Harmadik felvetésünk szerint az Ovi-Sport Program által kitűzött célok eléréséhez az óvodapedagógusok számára kidolgozott módszertani segédletek nem elegendők. Az Ovi-Sport Programnak szerves része az óvodapedagógusok számára szakemberek által kidolgozott módszertani csomag. A segédanyagokat (módszertani kiadványokat) a dolgozat elméleti

fejezete ismertette. A sportágak bemutatása és jellemzése minden esetben részletes és érthető, de a minőségi pedagógiai munka végzéséhez a kérdőíves kutatás alapján ez az ismeretanyag kevésnek bizonyul. A megkérdezettek 11%-a nem ismeri a kiadványokat, 4%-a, pedig szinte soha nem használja. A válaszadók 85%-a használja a kiadványokat. Az Ovi-Sport Programmal kapcsolatos elégedetlenséget elemző kérdésre adott válaszok összesen 31%-a szerint a módszertani segédletekkel elégedetlenek az óvodapedagógusok. 25%-a mennyiségileg, 6%-a minőségileg elégedetlen a kapott anyagokkal. A kérdőívben rögzített vélemények között is többen kifogásolják a módszertani segédletek hiányosságát. A fenti adatok tükrében a hipotézis állítása igazolódott a kutatásunk során.

Jelen pályamű az elméleti fejezetben ismertette a mozgás helyét az óvodai élet mindennapjaiban, definiálta a tárgykörrel kapcsolatos fogalmakat, miközben hazai és nemzetközi kutatásokkal támasztotta alá a gyermekkori mozgásfejlődés kivételes fontosságát az aktív és egészséges felnőttkor eléréséhez. Részletesen tárta fel a mozgásfejlődés befolyásoló tényezőit, melyek együttesen képesek támogatni, vagy nem megfelelő működés esetén gátolni az egészséges mozgásfejlődés folyamatát. A mozgás, a sport, a mozgásfejlődés sajátosságainak gondolati íve vezetett az Ovi-Sport Program megismeréséhez és vizsgálatához.

Az Ovi-Sport Program vizsgálata öt debreceni óvoda óvodapedagógusainak pedagógiai munkásságának és szokásaik kérdőíves kutatásán alapul. A kutatás mintáját tekintve változatos szociodemográfiai mutatókkal rendelkezik, minden aktív életkorú korcsoportot megszólított és a szakmai életút minden állomásáról sikerült válaszokat kapni. A minta nagysága nem túl nagy, de tekintve, hogy öt óvoda munkásságába engedett betekintést, így a feltáró kutatáshoz elegendő adatot szolgáltatott.

A dolgozat célja volt, hogy információkat gyűjtsön az Ovi-Sport Programmal kapcsolatos gyakorlati tapasztalatokról, melyek további kutatások problémafelvetéseit jelenthetik. Értékes megállapítások kerültek igazolásra, miszerint az Ovi-Sport Program sikeressége az óvodapedagógusok szakmai elhivatottságán múlik. Az elhivatottságot, ha van támogató környezet, mint továbbképzési rendszer, edzői kapcsolatok vagy közös platform az információcserére sokkal hatékonyabb formát ölthet. A dolgozat rávilágított a hiányosságra és az ezzel kapcsolatos változtatás igényére.

Következő megállapítás, ami igazolást nyert, az a szabad levegőn megvalósuló biztonságos mozgás lehetőségének biztosítása. A mai modern világban hódító mozgásszegény életmód ellenpéldájaként, az egészséges életmódra nevelés részeként a gyerekeken keresztül a szülőket is nevelő gyakorlat valósulhat meg az Ovi-Sport Program által. Az Ovi-Sport Programmal rendelkező intézményekbe járó gyerekek professzionális eszközöket használnak,

miközben számukra új sportokkal ismerkedhetnek meg. Ez egyre vonzóbb a szülők részére intézményválasztáskor, ami remélhetőleg sportosan aktív életet alapoz meg egy felnövekvő generáció számára. Az Ovi-Sport Programmal kapcsolatos hatástanulmányok készítése értékes lehet a Program további fejlesztése érdekében.

A pályamű elemezte az Ovi-Sport Program módszertani támogatását, ami első olvasásra részletes és informatív volt, ám megállapítást nyert, az óvodapedagógusok folyamatos minőségi munkavégzéséhez több szakmai támogatásra van szükség. Ha ki kell emelni a kutatás legfontosabb megállapítását, akkor ezt a megállapítást kell középpontba helyezni, mert a fejlődési lehetőség a Programnak és a Programot használó többi szereplő érdeke is. Egy óvodapedagógus reflektív pedagógiai munkája akkor lesz eredményes, ha folyamatosan fejlődni tud, és ehhez elengedhetetlen a szakmai támogatás. A Program számára is fontos, hiszen a vizsgálat eredményeiből látszik, hogy a legnépszerűbb labdasport, a labdarúgás kivételével a többi sportág alapozásához szakmai támogatás szükséges az óvodapedagógusok részére, hogy népszerűbbé váljanak a további labdasportok is, melyek biztonságos oktatásához szakmai felkészültség szükséges.

„Nagy lépés kis cipőben”. Jelen pályamű is nagy lépést tett meg az Ovi-Sport Program megismeréséhez. Az empirikus kutatás igazolt megállapításokat, és tárt fel kérdéseket, melyek megválaszolása további kutatómunkát igényel a fejlődés és a gyermekek szükségleteinek kielégítése érdekében.

Az Ovi-Sport Programban résztvevő óvodapedagógusok (és intézmények) együttműködésének, fejlődési lehetőségeinek vizsgálata, módszertani támogatásuk formái újabb kutatási irányok lehetnek a későbbiekben. Továbbá, az Ovi-Sport Programban módszertanilag támogatott sportágak utánpótlás nevelésben dolgozó szakemberei és a résztvevő intézmények közötti együttműködési lehetőségek kutatása, melyek a tehetséggondozás mellett az óvodapedagógusok módszertani továbbképzését is szolgálná. Az Ovi-Sport Programot vizsgáló minden későbbi kutatási téma egy-egy újabb lehetőség, melyek a gyermekek érdekeit fogják szolgálni.

Irodalomjegyzék

1. Könyvek:

- 1.1. Bíróné Dr. Nagy Edit (1983): *Sportpedagógia*. Franklin Nyomda, Budapest.
- 1.2. Dr. Vannai Judit (2019): *Gyermeksport*. Krea-Fitt Kft., h.n.
- 1.3. Gaál Sándorné (2019): *A mozgástevékenység sokoldalú fejlesztése az óvodában.*, Flaccus Kiadó, Debrecen.
- 1.4. Gyömbér Noémi-Kovács Krisztina-Ruzits Éva (2016): *Gyermeklélek sportcipőben*. Noran Libro, Budapest.
- 1.5. Hegedüs Gábor-Király Tibor-Hegedüs Tamás (2018): *Óvodáskorú gyermekek mozgásfejlesztése: személyiség fejlesztése a labdarúgást előkészítő OVI-FOCI gyakorlatokkal*. Ovi-Sport Közhasznú Alapítvány, Budapest.
- 1.6. Kozmáné Tóth Tímea (2017): *OVI-KÉZI: óvodáskori mozgásfejlesztés a kézilabda világában: mozgás-és személyiségfejlesztés a kézilabdát előkészítő OVI-KÉZI gyakorlatokkal: oktatói kézikönyv óvodapedagógusok részére*. Ovi-Sport Közhasznú Alapítvány, Budapest.
- 1.7. Orbán-Sebestyén Katalin (2016): *Teniszoktatás és mozgásfejlesztés óvodásoknak: oktatói kézikönyv óvodapedagógusok részére*. Ovi-Sport Közhasznú Alapítvány, Budapest.
- 1.8. Sáringerné Dr. Szilárd Zsuzsanna (2015): *Mozgásos tevékenységek összetett képességfejlesztő hatása inkluzív óvodáskorú közösségekben*. Ovi-Sport Közhasznú Alapítvány, Budapest.
- 1.9. Szabados István (2018): *OVI-RÖPI: zsinórlabdázás hatékony oktatása az óvodában: oktatói kézikönyv óvodapedagógusok részére*. Ovi-Sport Közhasznú Alapítvány, Budapest.
- 1.10. Szűcs Zoltán (2015): *Tollaslabda oktatás az Ovi-Sport program keretében: mozgás-és személyiségfejlesztés a tollaslabdát előkészítő Ovi-Tollas gyakorlatokkal: oktatói kézikönyv óvodapedagógusok részére*. Ovi-Sport Közhasznú Alapítvány, Budapest.

2. Könyvfejezetek:

- 2.1. Apor Péter (1998): Állóképesség a gyermekkorban. In: Győri Pál (szerk.): *A gyermek állóképessége*. OOK Press Kft, Veszprém. 5-13.
- 2.2. Budainé Csepela Yvette (2016): Az edző-sportoló kapcsolat -mint sajátos pedagógiai helyzet-jellegzetességei. In: Hamar Pál (szerk.): *A mozgás mint személyiségfejlesztő tényező*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest. 34-50.
- 2.3. Dr. Farnosi István (1990): A mozgásfejlődés. Az alapvető mozgásformák és képességek fejlődése. In: Dr. Mészáros János (szerk.): *A gyermeksport biológiai alapjai*. Sport, Budapest. 165-185.
- 2.4. Hamar Pál (2016): Testnevelés-testi, szomatikus nevelés-egészségnevelés. In: Hamar Pál (szerk.): *A mozgás mint személyiségfejlesztő tényező*. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest. 19-23.
- 2.5. Uvacsek Martina (2009): Gyermekek és serdülők sportja. In: Szatmári Zoltán (szerk.): *Sport, életmód, egészség*. Akadémiai Kiadó, h.n. 619-625.

3. Internetes hivatkozások:

- 3.1. I1, Ovi-sport program.
https://ovi-sport.hu/wp-content/uploads/2020/10/OviSport_Programfuzet_2020.pdf
(2023.02.27.)
- 3.2. I2, Effect and process evaluation of a kindergarten-based, family-involved cluster randomised controlled trial in six European countries on four- to six-year-old children's steps per day: the ToyBox-study <file:///C:/Users/vychusch/Downloads/9.-De-Craemer-et-al.-2017-effect-process-ToyBox-PApdf-5.pdf> (2023.08.22.)
- 3.3. I3, Anetta Müller, Elena Bendíková, Judit Herpainé Lakó, Éva Bácsné Bába, Wioletta Lubkowska, Bozena Mroczek: *Survey of regular physical activity and socioeconomic status in Hungarian preschool children*
<file:///C:/Users/vychusch/Downloads/06%20FM&PCR%203%2019%20-%20O6%20-%20Muller,%20Lubkowska%20-%20Survey.pdf> (2023.09.02.)
- 3.4. I4, Pálfi Sándor: *Az óvodai játék környezetkultúrája* <https://ofi.oh.gov.hu/az-ovodai-jatek-kornyezetkultura> (2023.07.28.)
- 3.5. I5, Pósa Gabriella (2023): A rendszeres fizikai aktivitás az iskolai szintén.
Iskolakultúra, 33 (1-2), 134-143.
<https://www.iskolakultura.hu/index.php/iskolakultura/issue/view/2490/397>
(2024.02.03.)

3.6. I6, Baloghné Bakk Adrienn (2015): A mindennapos testnevelés helyzetének felmérése Sopron és környéke óvodáiban. *Képzés és Gyakorlat*, 13 (1-2), 161-168.
http://trainingandpractice.hu/sites/default/files/kepzes_es_gyakorlat/tanulmanyok/tp-2015-1_2-09-Baloghne_Bakk-tanulmany.pdf (2024.02.03.)

4. Jogszabályi hivatkozás:

4.1. *Óvodai nevelés országos alapprogramja módosításáról szóló 137/2018 (VII.25.) Kormányrendelet, ami módosította a 363/2012. (XII.17.) Kormányrendelet. Magyar Közlöny 2012. évi 171. szám 28223-28231.*
<http://www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPdF/hiteles/mk12171.pdf> (2024.03.24.)

Melléklet

Kérdőív az Ovi-Sport Programról

Kedves Óvodapedagógusok!

Szabó Éva vagyok, a Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Gyógypedagógiai Karának óvodapedagógus szakos hallgatója. Jelen kérdőív a dolgozatomban kutatásomat támogatja az Ovi-Sport Program vizsgálatáról. A kérdőív kitöltése önkéntes, és anonim.

Köszönök szépen minden kitöltést!

1. Az Ön neme:
 - ☐ Nő
 - ☐ Férfi
2. Az Ön életkora:
 - ☐ 21-30 év
 - ☐ 31-40 év
 - ☐ 41-50 év
 - ☐ 51 év felett
3. Ön hány éve dolgozik óvodapedagógusként?
 - ☐ 5-10 év
 - ☐ 6-10 év
 - ☐ 11-15 év
 - ☐ 16-20 év
 - ☐ 21-25 év
 - ☐ 26-30 év
 - ☐ 31-40 év
 - ☐ 41-45 év
4. Ön sportol szabadidejében?
 - ☐ Naponta
 - ☐ Hetente 2-3-szor
 - ☐ Hetente egyszer
 - ☐ Havonta 2-3-szor
 - ☐ Havonta egyszer, vagy egyszersem
5. Van az óvodának tornaszobája/tornaterme?
 - ☐ Van
 - ☐ Nincs
6. Milyen típusú csoportban dolgozik Ön?
 - ☐ 3-4 évesek csoportja
 - ☐ 4-5 évesek csoportja
 - ☐ 5-6 évesek csoportja
 - ☐ 6-7 évesek csoportja
 - ☐ vegyes csoport
7. Melyik tevékenység szervezése áll Önhöz közelebb?

Kérem, rangsorolja az alábbi válaszlehetőségeket, 1-es az Önhöz legközelebb álló, 7-es az Öntől legtávolabb álló tevékenység!

- ☐ ___ Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- ☐ ___ Verselés, mesélés
- ☐ ___ Külső világ tevékeny megismerése
- ☐ ___ Mozgás
- ☐ ___ Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc tevékenységei
- ☐ ___ Gyermeki munka
- ☐ ___ Játék

8. Hetente hány alkalommal szervez mozgás tevékenységet?
- ☐ Naponta
 - ☐ Hetente 2-3-szor
 - ☐ Hetente egyszer, vagy egyszersem
9. Hetente hány alkalommal szervez mozgás tevékenységet az Ovi-Sport Pályán?
- ☐ Naponta
 - ☐ Hetente 2-3-szor
 - ☐ Hetente egyszer, vagy egyszersem
10. Milyen célra használja Ön az Ovi-Sport Pályát? (Több válasz megadása is lehetséges)
- ☐ Mindennapos mozgás eltöltése
 - ☐ Mozdulás tevékenység szervezése
 - ☐ Tehetséggyondozás
 - ☐ Mozdulásfejlesztés
 - ☐ Csapatlélek alakítása
 - ☐ Labdasportokkal való ismerkedés
 - ☐ Családi napok, események helyszíne, állomása
 - ☐ Egyéb:.....
11. Tapasztalatai alapján mik a gyerekek körében legnépszerűbb elfoglaltságok az Ovi-Sport Pályán? (Több válasz megadása is lehetséges)
- ☐ Szabadjáték
 - ☐ Mozdulásos játékok
 - ☐ Labdás játékok
 - ☐ Ügyességi játékok
 - ☐ Labdarúgás
 - ☐ Kosárlabda
 - ☐ Kézilabda
 - ☐ Röplabda
 - ☐ Tenisz
 - ☐ Egyéb:.....
12. Tapasztalatai alapján hogyan érzik magukat a gyerekek az Ovi-Sport Pályán?
- ☐ Nagyon jól
 - ☐ Inkább jól
 - ☐ Nem annyira jól
 - ☐ Nem szeretnek rajta mozogni
13. Ön milyen gyakran valósítja meg a szabad levegőn a mindennapos mozgást?
- ☐ Naponta
 - ☐ Hetente 2-3-szor
 - ☐ Hetente egyszer
 - ☐ Havonta 2-3-szor
 - ☐ Havonta egyszer, vagy egyszersem
14. Milyen gyakran alkalmazza Ön az Ovi-Sport Program módszertani segédleteit?
- ☐ Szinte mindig
 - ☐ Gyakran
 - ☐ Néha
 - ☐ Szinte soha
 - ☐ Nem ismerem ezeket a segédleteket
15. Mennyire tartja hasznosnak a kiadványokat?
- Egyáltalán nem hasznos ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Nagyon hasznos
- 1 2 3 4 5

16. Mennyire elégedett Ön az Ovi-Sport Pálya eszközkészletével?

Egyáltalán nem vagyok elégedett ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ Teljes mértékben elégedett vagyok

1 2 3 4 5

17. Ön szerint mik jellemzőek az Ovi-Sport Pályára? (Több válasz megadása is lehetséges)

- ☐ biztonságos
- ☐ sokoldalú
- ☐ alkalmas mozgásfejlesztése
- ☐ alkalmas tehetséggondozásra
- ☐ alkalmas események helyszínének
- ☐ alkalmas új mozgásformák kipróbálására
- ☐ alkalmas labdás sportokkal való ismerkedésre
- ☐ egyéb:.....

18. Ön szerint mi az Ovi-Sport Program legfontosabb célja?

Kérem, válasszon egyet az alábbi lehetőségek közül!

- ☐ mozgásfejlesztés
- ☐ utánpótlás nevelés
- ☐ személyiségfejlesztés
- ☐ egészséges életmódra nevelés
- ☐ egyéb:.....

19. Mivel elégedetlen Ön az Ovi-Sport Programmal kapcsolatban? (Több válasz megadása is lehetséges)

- ☐ Az Ovi-Sport Pálya minőségével
- ☐ Az eszközökkel
- ☐ Módszertani segédletek mennyiségével
- ☐ Módszertani segédletek minőségével
- ☐ Egyéb:.....

20. Mit tesz Ön pedagógiai munkája során a gyermekekért az egészséges életmódra nevelés érdekében? (Több válasz megadása is lehetséges)

- ☐ az időjárási viszonyok figyelembevételével szabadlevegőn való tartózkodás biztosítása
- ☐ élményszerző séták szervezése
- ☐ óvodai konyhakert gondozása
- ☐ egészséges ételek közös elkészítése
- ☐ szabadmozgás támogatása
- ☐ egyéb:.....

21. Ön gyakrabban szervez mozgásos tevékenységet, amióta rendelkezik az intézmény Ovi-Sport Pályával?

- ☐ Sokkal gyakrabban
- ☐ Gyakrabban
- ☐ Ugyanúgy, mint eddig
- ☐ Kevesebbbszer
- ☐ Sokkal kevesebbbszer

22. Szívesen részt venne továbbképzésen az Ovi-Sport Program módszertani anyagának bővebb elsajátítása érdekében?

- ☐ igen
- ☐ nem
- ☐ talán

23. Mi az Ön véleménye az Ovi-Sport Programról? (erőssége, hiányosság, fejlesztési lehetőségek.).....

.....

Köszönöm a válaszadást